Laikraksts LATVIETIS www.laikraksts.com

Austrālijas pirmais latviešu elektroniskais nedēļas laikraksts latviešiem pasaulē — An Australian newspaper for Latvians worldwide

Nr. 423 **2016. gada 13. augustā** TĪMEKLĪ ISSN 1837-6991

Published by Sterling Star Pty Ltd — PO Box 6219, SOUTH YARRA, VIC 3141, AUSTRALIA — Email: redakcija@laikraksts.com

FOTO Aina Gailīte

Smārdes lauki. (Skat. rakstu 10. lpp.)

„Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai. 2016“

Pieņem rezolūciju par rīcību vairākās nozīmīgās jomās

29. un **30. jūlijā** Latvijas Nacionālajā bibliotēkā jau sesto gadu notika konference *Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai. 2016,* kurā piedalījās vairāk nekā pusotrs simts dalībnieku no divdesmit pasaules valstīm.

Konferences mērķis ir veidot dialogu par latviskās identitātes saglabāšanu un sadarbības veicināšanu starp ārvalstīs dzīvojošajiem latviešiem un Latvijas sabiedrību. Šogad konferenci caurvija Latvijas valsts simtgades tuvošanās motīvs – kā slieksnis un atskaites punkts, kas liek apzināt paveikto un sasniegto, lai uzstādītu jaunus mērķus.

Konferences *Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai. 2016* dalībnieki pieņēma rezolūciju, kura adresēta Latvijas valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēm, nevalstiskajām organizācijām un organizācijām, kuras pārstāv ārvalstīs mītošos Latvijai piederīgos, īstenot rīcību vairākās nozīmīgās jomās – pilsoniskās līdzdalības veicināšanā, izglītības un audzināšanas darbā, profesionāļu un uzņēmēju tīklošanās un sadarbības veicināšanā, kultūrā, kā arī

Turpinājums 14. lpp.

#GribuTeviAtpakaļ

Latvijas Institūts piedāvā iespēju nosūtīt pastkarti

Rīga, 2016. gada **1. augusts. –** Latvijas Institūts (LI) sadarbībā ar mākslinieku Egilu Medni ir radījis elektronisku pastkaršu sēriju sociālajai kustībai *#GribuTeviAtpakaļ.* Pastkarti ar savu vēstījumu LI mājas lapā *www.li.lv* ikvienam ir iespēja nosūtīt saviem emigrējušajiem tuviniekiem un draugiem.

Pirms pusotras nedēļas LI uzsāka sociālu kustību ar mērķi emocionāli uzrunāt no Latvijas aizbraukušos cilvēkus, vienkāršā veidā viņiem atgādinot: jūs esat mums svarīgi, un Latvija vienmēr būs jūsu mājas. LI uzskata, ka ir pienācis laiks skaidri pateikt, ka vēlamies redzēt mūsu tautiešus atgriežamies Latvijā – tad, kad viņi tam būs gatavi, – bet pagaidām uzturēt ciešākas saites ar Latviju.

LI ir saņēmis daudzus ierosinājumus gan no privātā, gan valsts, gan

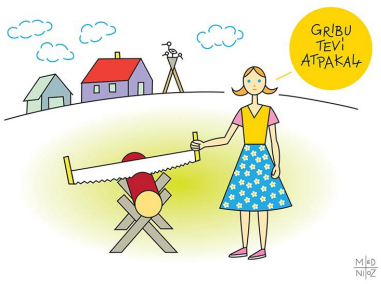

Sociālās kustības #GribuTevi atpakaļ pastkarte, mākslinieks Egils Mednis.

nevalstiskā sektora, kas liecina, ka sabiedrība šādu ideju atbalsta un ir gatava piedalīties. Sociālajā kustībā iesaistījušies uzņēmumi, kuri piedāvā darbavietas, Valsts kanceleja, kura aktualizējusi *Facebook* aplikāciju ar

Turpinājums 13. lpp.

Saturs

Austrālijas ziņas 2, 4, 5, 8, 9, 11
Latvijas ziņas 1, 3, 4, 9, 13, 14, 15
Latvieši pasaulē 1, 3, 4, 13, 14, 15
Redakcijā 3
AL56.KD 4
Betija 5
Marija Perejma – Pirms 60 gadiem 6, 12
Niks – Atmiņas par Baltijas Universitāti 7, 13
Intervija – Natālija Neiburga 8, 9
Aina Gailīte 10, 13
Jancis 11
Kristaps Zariņš – Ceļojums 12
Datumi 15
Sarīkojumi un ziņojumi 15, 16
Eiro kurss 16

9 771837 699002

Adelaidē liela jubileja

Artūra Berķa 90. dzimšanas dienas svinības

Ir sena patiesība, ka katrs grib ilgi dzīvot, bet neviens negrib būt vecs. Daudzināto jaunības avotu meklē jau no senām dienām, bet par spīti visiem zinātnes un kosmētikas atklājumiem, novecošana vēl arvien ir gara mūža neizbēgama sastāvdaļa. Taču, ja vecumdienās var atskatīties uz mīlestības pilnu, radošu dzīvi, tad vecums nav nasta, drīzāk dzīves rota un pelnīts apbalvojums.

Artūrs Berķis var atskatīties uz patiešām vērtīgi nodzīvotu garo mūžu, kurā viņš nemitīgi un uzticīgi kalpojis savam Dievam, savai Dzimtenei un savai tautai. Ir gājis gan labi, gan ne tik labi, bet kaut kā dzīve vienmēr ir apgriezusies ar saulaino pusi uz augšu, lielā mērā pateicoties Artūra strādīgajām rokām un Dieva dotam optimismam.

Artūrs auga Latvijā laikā, kad auga arī jaunā Latvijas valsts, un Artūrs ģimenes klēpī un skolā iemācījās dzimtenes mīlestību un lepnumu. Sapnis par dzīvi senču zemē izbeidzās, kad 1944. gadā karš jaunekli iesauca Leģionā, un ceļš uz dzimteni tika slēgts uz piecdesmit gadiem. Karā un dažādās gūstekņu nometnēs (ieskaitot Zedelgemā) pārdzīvotais ieēdās Artūra apziņā uz mūžu. Atbrīvots no gūsta, Artūrs aizbrauca uz Angliju un iestājās Daugavas Vanagos. Pēc dažiem gadiem ceļš veda uz Adelaidi, kur dibinājās ģimenes dzīve ar latvju zelteni Mildu. Vēl pāris gadi, un ģimeni kuplināja dēls Imants.

Dzīve rādīja savu sūro pusi, kad mūžībā aizgāja rūpīgā mājas māte Milda, un Artūrs ar dēlu palika vieni. Taču daba necieš tukšumu, un mīlestība ienāca Artūra dzīvē pa otram lāgam tad, kad viņš Vanagu darīšanās uz Džilongu aizbraucis iepazinās ar Regīnu. Zelta gredzenus mijuši, Artūrs pierunāja Regīnu pārcelties uz Adelaidi. Labi, ka ne otrādi, jo Regīna ir liels ieguvums Adelaides Vanadzēm.

Artūrs ir nemitīgi strādājis Adelaides latviešu organizācijās. Ar savām *zelta rokām* un gudro galvu viņš ir palīdzējis celt gan Vanagus, gan Latviešu Biedrību, gan Katoļu Biedrību un nav liedzis palīdzību arī Sv. Pētera baznīcas celšanā. Savu roku pielicis arī *Dzintariem* un Adelaides Latviešu namam. Jau ilgus gadus Artūrs ir uz strīpas, kad jāpako gadskārtējais palīdzības konteiners uz Latviju. Tāda lieta nepastāv, ko Artūrs nemācētu salabot. Visur Artūrs palīdz un vienmēr ar smaidu. Viņam, kā liekas, ir ne tikai divas, bet pat četras acis, jo, kur citi vienkārši paiet garām neko neredzēdami, viņš vienmēr redz, kur darbs ir darāms, un nav miera, kamēr tas nav padarīts. Apbrīnojama enerģija!

Dzimšanas dienas svinībās sestdien, **6. augustā,** DV namā Adelaidē Artūra dzīvi atstāstīja vārdos, bildēs un dziesmās. Katram dzīves posmam Artūrs bija izmeklējis piemērotu dziesmu, kurai vārdus rādīja uz ekrāna, un 60 viesi varēja dziedāt Imanta Kroņīša akordeona pavadījumā.

Šogad savu 90. dzimšanas dienu svin arī tādas slavenības kā britu karaliene Elizabete Otrā, filmu zvaigzne Merilina Monro (Marilyn Monroe), žurnāla *Playboy* izdevējs Hjū Hefners (Hugh Heffner), dabas zinātnieks Deivids Atenboro (David Attenborough), komiķis Džerijs Lūviss (Jerry Lewis) un Kubas ilggadīgais prezidents Fidels Kastro; tātad mūsu jubilārs var lepoties ar izciliem un ievērojamiem laikabiedriem. Kur daži no tiem jau ir aizsaulē vai cieš no vecuma kaitēm, Artūrs nav nekāds sakritis večuks, bet turas lepni un stalti. Galvenais, turpina strādāt.

Jubilāra cildināšanas runu un apsveicēju priekšgalā bija LR Goda Konsuls Adelaidē Valdis Tomanis, ģimeni pārstāvēja dēls Imants, Palīdzības Apvienības vārdā runāja priekšsēdis Jānis Caune; luterāņu draudzi pārstāvēja prāvests Jānis Priedkalns (kurš stāvēja uz vienas kājas, jo sarīkojuma vadītāja norādīja, ka tikai tik ilgi drīkst runāt, cik ilgi var tā nostāvēt!) un diakons Ivars Ozols; Latviešu biedrības vārdā runāja priekšniece Ilze Radziņa un no katoļu biedrības Artūram pateicās priekšsēdis Valdis Jaudzems. Kā *iekavas* šīm runām bija divi muzikāli apsveikumi: Geņa Janmeija sāka ar *Tēva nams* un beigās Bruno Krūmiņš aicināja publiku piebiedroties piedziedājumā pie viņa solo ar *Liec, lai glāze staigā.*

Par nopelniem sabiedrības labā Artūram mājās ir vesela siena ar pateicības un atzinības rakstiem, un pie žaketes atloka viņam spīd DV un Latviešu Biedrības krūšu nozīmēs zeltā. Dzimšanas dienā šiem zeltiem pievienojās liela *zelta* medaļa ar iegravējumu Nr. 1! To Artūram kaklā pakāra Adelaides DV nodaļas priekšniece Gunta Rudzīte, sava apsveikuma beigās. Artūrs Adelaides nodaļā patiešām ir numur viens!

Vēl pāris dziesmas, tad bija laiks rakstiskiem apsveikumiem. Garas apsveikumu virknes priekšgalā bija apsveikums no Latvijas prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas. Lielajā jubilejā Artūru neaizmirsa ne DVCV priekšsēdis Andrejs Mežmalis ar valdi, ne goda priekšnieks Juris Augusts, ne Latvijas Vanadžu priekšniece Klāra Mētra, ne Austrālijas nodaļas Kanberā, Melburnā un Sidnejā. Pat telefona kompānija, kas pāris mēnešus nevarēja salabot Artūra telefona līniju, tā atstājot Berķus bez komunikācijas spējām, atsūtīja apsveikumu! Vanadžu ansamblis nodziedāja *Jauns un traks,* un beigās visas krita Artūram virsū ar bučošanos.

FOTO Pēteris Strazds

Artūrs Berķis ar Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas vadītāju Guntu Rudzīti.

Ar Artūra pateicības runu un kafiju, torti un kliņģeri beidzās sirsnīga, jauka pēcpusdiena. Daudz baltu dieniņu, Artūr!

Gunta R.
Laikrakstam „Latvietis“

Published by Sterling Star Pty Ltd
ABN 54053671855

Redakcija / Editorial Office:
Sterling Star
PO Box 6219
SOUTH YARRA, VIC 3141
AUSTRALIA

Tel/fakss: (03) 98273753
redakcija@laikraksts.com
latvietis@netspace.net.au

www.laikraksts.com

Editor: Dr. Gunars Nagels
Associate Editor: Ilze Nagela

Abonēšanas cena drukātam laikrakstam: $50 par 10 numuriem, $95 par 20 numuriem vai $240 par 52 numuriem ar piegādi Austrālijā.
Čekus rakstīt uz vārda:
„Sterling Star Pty Ltd“.

Sludinājumu cena: $6 par 1 cm telpu vienā slejā vienā numurā.

Content and design:
© Sterling Star 2016.
All rights reserved.

Tīmeklī/Online ISSN 1837-6991
Abonētājiem/Print ISSN 1837-6983

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītos rakstos izteiktās domas ne katrā gadījumā atbilst redakcijas viedoklim, un redakcija par tām neuzņemas atbildību. Redakcija patur tiesības manuskriptus un fotogrāfijas rediģēt. Laikraksts honorārus nemaksā.

Redakcijā

Sveicināti, lasītāji!

Ko Latvija un Ukraina var mācīties viena no otras?

2014. gada 18. februārī, kad *Maidana* nemieros tika nogalināti 22 cilvēki, turpat Kijevā, Nacionālās universitātes *Kijevas-Mogiļas akadēmijā* notika *Atbrīvošanas kustības pētniecības centra* rīkotās apaļā galda pārrunas ar tēmu: *Latvijas pieredze totalitārismu seku pārvarēšanā.*

Diskusijas tika translētas internetā, un jautājumus uzdeva gan klātesošie, gan neklātesošie. No Latvijas piedalījās Latvijas Okupācijas muzeja tā laika direktores vietnieki Ritvars Jansons un Gunārs Nāgels, kuri viesojās Kijevā muzejā ar ceļojošās izstādes *Latvijas traģēdija. 1941* atklāšanu Nacionālajā muzejā *Golodomora upuru piemiņas memoriāls.*

Ukrainas pārstāvji vēlējās saprast, kāpēc Latvija bija paspējusi panākt tik daudz, kamēr Ukraina vēl slīka totalitārisma sekās. Ukrainas valdība bija atcēlusi paredzēto tuvināšanos Eiropas Savienībai un brutāli centās apspiest protestētājus *Maidana* laukumā.

Latvijas pārstāvji izklāstīja likumus un apstākļus, kuri palīdzēja attālināties no padomju mantojuma, bet reizē bija jāatzīst, ka Latvijā nebija notikusi lustrācija, un ka čekas maisi nebija publikai atvērti.

Pārrunās piedalījās Igors Kuliks, tai laikā *Atbrīvošanas kustības pētniecības centra* arhīva eksperts. Šonedēļ tas pats Igors Kuliks referēja *LPSR Valsts drošības komitejas zinātniskās izpētes komisijas* rīkotajā konferencē Rīgā, tagad jau kā *Ukrainas Nacionālās atmiņas institūta* administrācijas direktors.

Viņš izklāstīja, ka visi čekas un līdzīgu padomju laiku represīvo orgānu arhīvi Ukrainā ir pilnīgi atvērti visiem – gan Ukrainas pilsoņiem, gan ārvalstniekiem, gan bezpavalstniekiem. Visam var tikt klāt bez maksas, un visu drīkst pats nofotografēt vai pasūtīt kopijas.

Reizē Igors Kuliks brīdināja, ka ne viss čekas arhīvos ir svētā patiesība. Viņš deva piemērus, kā čeka ievietoja savā arhīvā safabricētas ziņas, lai liktos, piemēram, ka kāds pazīstams Ukrainas patriots būtu visu laiku sadarbojies ar čeku.

Tagad Latvija ir pilnīgi atpalikusi no Ukrainas. Mēs sargājam gan nevainīgos, gan vainīgos. Ne tikai mēs nepublicējam čekas arhīvus, bet uzliekam visādus šķēršļus, lai pat oficiālā čekas izpētes komisija netiktu pie datiem.

Ir pēdējais laiks grozīt attiecīgo likumu, un padarīt visu čekas arhīvu – gan *maisus,* gan elektroniskās datu bāzes – pieejamus visiem. Protams, ar brīdinājumu, ka arhīvs ir nepilnīgs un vietās nepatiess.

GN

Laikraksts „Latvietis“ sveic Artūru Berķi 90. dzimšanas dienā

FOTO Andris Tomašūns

No kreisās: Vaira Vīķe-Freiberga, Inese Krūmiņa, Anete Bitiniece.

Iznākusi grāmata par 3x3 Latvijā

Svinīga atvēršana Pelču pils parkā

Pasaules latviešu ģimeņu 3x3 saieta laikā **27. jūlijā** Kuldīgas novada Pelčos, tika atklāta Daigas Bitinieces un Rasmas Zvejnieces sarakstītā un Gundegas Kalendras maketētā grāmata par 3x3 Latvijā – kustībai apritējuši 25 gadi, kopš tā no ASV ienākusi Latvijā. Grāmata veltīta Arnolda Ruperta piemiņai.

Uz šo svinīgo mirkli kopā ar dzīvesbiedru Imantu Freibergu bija ieradusies arī eksprezidente Vaira Vīķe-Freiberga, kas pati ir vadījusi ievirzes vairākās Latvijas 3x3 nometnēs. Viņa savā apsveikuma runā uzsvēra 3x3 lomu tautas izglītošanā un izteica apbrīnu visiem, kas darījuši un turpina darīt šo darbu.

Grāmatā jau bija paguvusi ieskatīties kultūras ministre Dace Melbārde, kura kopā ar meitu Dārtu Pelču saietā visu nedēļu bija kā dalībniece. Viņa atzina, ka 3x3 ir plašs brīvprātīgo darbs, un solīja savu atbalstu šai kustībai.

Grāmatas atvēršanas svinīgajā sarīkojumā Pelču pils parka bija ieradušies arī Juris Ruņģis un Anita Andersone no Austrālijas, Latviešu fonda pārstāvis Valdis Bērziņš, pirmās 3x3 Latvijā vadītājs Jānis Gulbis, daudzi Latvijas nometņu/saietu vadītāji, kuri grāmatas saņēma dāvanā. Pasākumu apmeklēja arī Kuldīgas novada domes priekšsēde Inga Bērziņa, kura izteica lielu paldies Pelču 3x3 vadītājai Daigai Bitiniecei gan par grāmatu, gan par 3x3 saieta organizēšanu Kuldīgas novadā. Saietu Daiga vadīja kopā ar dzīvesbiedru Aldi un trim meitām. Okupācijas muzeja pārstāvis Valters Nollendorfs solīja, ka grāmatu varēs iegādāties muzejā.

Grāmatai ir 312 lappuses, tā ir iesieta biezos vākos, krāsaina, ar daudz fotogrāfijām, dokumentālu informāciju un rakstiem par cilvēkiem, kas 3x3 šajos 25 gados strādājuši, un par tām vietām, kur 3x3 noticis.

Grāmatu bija iespējams izdot, pateicoties ziedotājiem. Visupirms jau naudai, kas tika saziedota, atvadoties no 3x3 kustības izveidotājas Līgas Rupertes dzīvesbiedra Arnolda. Tās izdošanu atbalstījuši arī PBLA Kultūras fonds, Latviešu fonds, daudzi individuālie ziedotāji un biedrība *Trīs reiz trīs Latvijā.*

Grāmatas atvēršana bija nozīmīgs notikums Pelču 3x3 laikā, un skaists izvērtās arī ceļa daudzinājums, kas Ineses Krūmiņas vadībā notika Pelču pils priekšā, un ko kuplināja Suitu vīri un Suitu dūdenieki. Neparasti daudzi nometnieki un viesi bija ģērbušies tautas tērpos, citi baltās svētku drānās.

Saiets pulcēja 444 dalībniekus no 16 valstīm (ieskaitot Latviju), kam katru dienu piepulcējās vietējie iedzī-

Turpinājums 4. lpp.

„Iedzersim pa glāzei!“

Sarīkojums par labu AL56.KD

Domāju īsumā uzrakstīt par vīna garšošanas *Iedzersim pa glāzei!* sarīkojumu, kas bija rīkots par labu AL56. KD un notika Melburnas Latviešu namā š.g. **16. jūlijā.**

Pāri par septiņdesmit ļaudis apmeklēja šo jauku un lustīgu pasākumu, lai baudītu vairākas šķirnes vīna un panašķotos ar sieru, lasi, pīrāgiem un citiem gardumiem. Garšojām *Sauvignon blanc, Marsanne, Pino grigio, Tempranillo, Cabernet sauvignon* un *Shiraz* vīnus. Bija arī iespēja iegādāties vīnu, ko ņemt līdzi uz mājām. Tija Lodiņa un Kārla Jaudzema kabarē stilā uzstājās ar pāris dziesmām, kas apliecināja viņu talantu. Varēsim viņas redzēt dziesmu spēlē *Eslingena* Kultūras dienās.

Ziemas vakarā, intīmā gaisotnē un siltajā Melburnas Latviešu nama kafejnīcā visiem bija omulīgi.

Paldies visiem, kas atbalstīja šo jauku sarīkojumu!

Kalvis Jaunalksnis
Laikrakstam „Latvietis“

FOTO Naomi Viters (Withers)

No kreisās: Linda Graudiņa, Bite Švolmane, Karīna Jaunalksne.

FOTO Naomi Viters (Withers)

No kreisās: Henrijs Pacers, Edvīns Misa, Roksija Reitere.

Grāmata par 3x3 Latvijā

Turpinājums no 3. lpp.

votāji no apkārtējiem pagastiem un Kuldīgas. Kopā nedēļas laikā Pelču 3x3 ievirzes un vakara kultūras programmas apmeklēja 523 cilvēki. 46,6 % saietā piedalījās pirmo reizi.

Lai labāk iepazītu novadu, saieta dalībnieki ar Kuldīgas novada pašvaldības atbalstu devās ekskursijās. Katru dienu tika apmeklēta Kuldīga, bet otrdien, **26. jūlijā,** visi dalībnieki septiņos maršrutos devās lielajā ekskursijā pie novada uzņēmējiem, amatniekiem, mājražotājiem, uz muižām, baznīcām un citām kultūrvēsturiskām vietām.

Katru dienu Pelčos uz tikšanos tika aicinātas Latvijā un novadā zināmas personības, tai skaitā arī uzņēmēja Baiba Mikāla, kura pastāstīja par sievietes lomu biznesā; zinātnieks Ivars Kalviņš un citi. Ievirzes vadīja politologs Ivars Ījabs, psihoterapeite Līga Ruperte, horeogrāfe Lilija Lipora, režisori Uldis Siliņš un Inta Ūbele, vīndaris Varis Sants, keramiķes Danute Sīle un Agnese Fogele, folkloriste Ina Celitāne, smilšu terapijas speciāliste Diāna Timofejeva, žurnālisti Ansis Bogustovs, Dīvs Reiznieks un daudzi citi atzīti meistari. Dančus spēlēja Ilga Reizniece, Edgars Lipors, Ēriks Zeps un citi.

3x3 ir lieliska iespēja būt kopā visai ģimenei, tajā visiem ir ko darīt atbilstoši katra vecumam, interesēm, prasmēm, gaumei. Saietā galvas ievirzēs varēja diskutēt par politiku, vēsturi, psiholoģiju, meklēt savus spēka avotus, roku ievirzēs – darināt rotas, keramikas, koka izstrādājumus, aust, zīmēt, gleznot, apgūt Kurzemes ēdienus... utt.; kustību ievirzēs – spēlēt teātri, dziedāt korī, dancot latviskos dančus, sportot, doties pēc piedzīvojumiem mežā. Varēja darināt savu etnogrāfisko tautastērpu, pašūt lina kreklu, noaust celaini; bija smilšu terapijas nodarbības, šahs, ievirze – kā iekārtot savu mājokli, lai tas būtu gan mūsdienīgs, gan latvisks.

Katru dienu iznāca avīze *Ceļmallapa* redaktores Lolitas Lūses vadībā, un ik rītu iepriekšējās dienas veikumu varēja redzēt videofilmā, ko veidoja Monta un Armands Jakoveli. Skaņu ieraksta studijā darbojās un mūzikas disku izdeva Ingus Krūmiņš, Dainis Kažoks un Andris Davidons.

Jaunums bija Kārļa Taukača izveidotā mobilā aplikācija viedtālruņiem, kurā varēja redzēt visu pamata un arī aktuālāko informāciju par Pelču 3x3, kas visu laiku tika papildināta.

Vairāk var izlasīt saieta avīzes 7 numuros *www.3x3.lv* vai *Facebook Pelči 3x3.*

Daiga Bitiniece
Laikrakstam „Latvietis“

LATVIEŠU CIEMS
MELBURNĀ

Melburnas Latviešu ciema Pavasara svētki

Melburnas Latviešu ciemā
2016. g., 28. augustā,
plkst. 11.00.
Ieeja brīva

Pusdienas - $10.00
Priekšnesumi un dziedāšana.
Pērkamas kūkas
un kafija!
Loterija!
Visus laipni ielūdz
ciema talcinieces.

Ciems šodien

Šogad mēs svinēsim 30 gadu jubileju

Mēs ar lepnumu varam skatīties uz Ciemu šodien. Pagātnē bija daudz piestrādāts un sapņots, bet tas bija pagātnē; šodien varam drusku vieglāk atelpot. Ir pagājuši jau 30 gadi, kopš mēs stāvējām uz putekļainā kalna. Šodien mums ir izkopti dārzi. Algoti dārznieki apgriež katru krūmu un izrauj nezāles pirms tās vēl spēj iesakņoties. Kur tie gadi, kad brīvprātīgie tautieši brauca reizi nedēļā, lai cītīgi strādātu no rīta līdz vakaram tikai par sirsnīgu – paldies.

Sākumā sastādīja daudz bērzu, kā tas pienākas latviskam cilvēkam. Daudzus no tiem zaudējām sausā laika dēļ; cerams, ka atjaunotiem būs garāks mūžs.

Mūsu valsts svētkos garos karoga mastos plīvo 2 karogi – mūsu sarkanbaltsarkanais – dzimtenes un adoptētās valsts – zvaigžņotais. 18. novembrī sapulcējas cik iespējams daudz iedzīvotāju, ciemiņu un tautas pārstāvju. Runas, deklamācijas un dziedāšana. Ar prieku un sajūsmu nosvinam šo mūsu tautas tik svinīgo dienu. Pēc tam baudām šampanieti, seko dziedāšana un pārrunas. Žēl, ka tas notiek tikai reizi gadā.

Pa šiem gadiem mums ir bijis liels telpu pieaugums; tagad mums ir 56 mājiņas, 2 sarīkojumu zāles, baznīciņa un liela garāža. Ir savi 2 busiņi, kas mūs vadā uz iepirkšanās centru un dažādiem sarīkojumiem un izbraukumiem. Apkalpe 24 stundas; visās mājiņās un istabās ir poga, ar kuru var izsaukt palīdzību kurā katrā laikā. Ārsti atnāk katru nedēļu, zobu ārstu lielā mašīna – vienreiz mēnesī. Jāpiesakās tikai, lai tiktu apkalpoti: nagus, matus, masāžas un lai vēl daudz citus sīkus vai lielākus pakalpojumus saņemtu. Pavāri taisa garšīgus ēdienus, un tos pasniedz vairākas reizes dienā. Tas viss tiek izdarīts ar smaidu un laipnu vārdu.

Ar laiku atradām, ka kopējā tualetes istaba nav parocīga hosteļa iedzīvotājiem. Oriģināli bija 2 istabas, kas dalījās ar to. Atradām iespēju, kā to problēmu atrisināt. Radās domas, kādu kopējo skatu tas atstās. Skatoties šodien, tas izskatās tik piemērots un pat skaits.

Aprūpes namā mums ir 52 istabas pastāvīgiem iedzīvotājiem un vēl 2, kur var palikt īsu laiku, *lai izmēģinātu dzīvi Ciemā.*

Nesen atpakaļ atdalījām vienu koridoru, kur dzīvo tiem, kam ir vajadzīga lielāka aprūpe. Tajās telpās var tikt iekšā ar vajadzīgās pogas piespiešanu.

Pagājušo mēnesi mums nāca valsts pārbaude; 2 dienas tie staigāja, izmeklēja, izjautāja un bija visur klāt. Iznākums bija vislabākais: no 44 punktiem mēs dabūjām 44 ar uzslavu, un esam lepni par to! Tādas pārbaudes notiek katru trešo gadu.

Mums notiek regulārie dievkalpojumi, bībeles stundas, kopējā dziedāšana, vingrošana un vēl daudzas lielākas vai mazākas nodarbības. Katrs top uzaicināts uz visām no tām piedalīties; daudzi arī tās izmanto, jo tā diena paliek īsāka un patīkamāka, pavadot to draugu pulkā.

Šogad **19. oktobrī** mēs svinēsim 30 gadu jubileju mūsu Ciemam. Visas svinības tiks sludinātas, bet mēģiniet rezervēt šo dienu mums. Atnāciet parunāties ar iemītniekiem un redzēsiet to siltumu, kas te mūs vieno. Uz redzēšanos Ciema dzimšanas dienā!

Betija
Laikrakstam „Latvietis“

Latviešu ciems meklē jaunu pārvaldnieku

Lūdz kandidātus pieteikties

Ar nožēlu ziņoju, ka Rūta Šķobas kundze ir atlūgusies no Latviešu Ciema pārvaldnieces amata. Rūta ciemu vadīja trīs gadus, un šajos gados ir paveikti daudz nepieciešami un ciema turpmākai darbībai svarīgi gan mazāki, gan arī lielāki darbi. Viens no svarīgākajiem darbiem ir bijis Akreditācijas iegūšana uz nākamajiem trīs gadiem.

Rūta uzsāka darbu Latviešu ciemā tūlīt pēc toreiz, trīs gadus atpakaļ, iegūtās Akreditācijas un ir strādājusi ar lielu iedvesmu un nesavtīgi, lai Latviešu ciems viņas trīs vadības gados turpinātu apmierināt mūsu iedzīvotāju vajadzības un valdības nospraustos pieprasījumus.

Latviešu ciema Valde pateicās Rūtai par darbu un novēl pelnīti atpūsties un veiksmi turpmākajā darbā.

Latviešu ciema Valde, līdz ar to, meklē piemērotu Latviešu ciema pārvaldnieku.

Līdz tam laikam, kad piemērots pārvaldnieks tiks atrasts, esam lūguši Ingrīdu Houku (Hawke) uzņemties šo amatu. Ingrīda ir strādājusi Latviešu ciemā jau 15 gadus un vispusīgi pārzin ciema iedzīvotāju vajadzības un darbu.

Pēteris Delvers
Latviešu ciema Valdes priekšsēdis

LATVIEŠU CIEMS MELBURNĀ

Latviešu ciems Melburnā meklē

PĀRVALDNIEKU
(administrator)

ar latviešu valodas prasmi, vadīt spējām un pieredzi veco ļaužu aprūpes administrācijā.

Tuvāka informācija par pienākumiem
un noteikumiem pieprasāma ciema birojā,
tel. 03 **9800 2977**
e-pasts: *administration@latvianfs.org.au*

Lūdzam kandidātus pieteikties un atsūtīt savu CV (angļu valodā)
līdz 2016.g. 26. augustam

The Chairman
Latvian Friendly Society Ltd, 60 Fraser Crescent, Wantirna South Vic 3152

60 gadi – kopš 1956. gada Olimpiādes Melburnā (2)

Basketbols

Pirmais turpinājums. Sākums LL422.

„Jaunā basketbola zāle, kuru sāka būvēt tikai nepilnus četrus mēnešus pirms spēlēm, pēc tam kad iepriekš paredzētās zāles īpašnieki bija noprasījuši nekaunīgi augstu īres naudu, apmierināja. Jānožēlo, ka zāle, kurā var sasēsties ap 3 500 cilvēku, nepaliks basketbolistiem par mājas vietu, jo tā ir privāts īpašums. Spēles risinājās trīs sesijās – no rīta, pēcpusdienā un vakarā. Pēdējā sesija bija vienmēr izpārdota. Piecpadsmit vienības bija sadalītas četrās grupās.

Austrālijas vienībā puse bija jaunaustrāliešu. Ja to būtu bijis ¾ , vienība spēlētu vismaz trīs ceturdaļas labāku basketbolu. Starp 16 vīriem pārbaudes vienībā bija seši latvieši – adelaidieši ***Juris Dancis, Turaids Tiliks, Inga Freidenfelds*** *un melburnieši* ***Pēteris Bumbērs, Mintauts Raiskums*** *un* ***Zigmunds Šteinbergs.***

Par treneri izraudzīja melburnieti Kenu Votsonu (Ken Watson). No tās dienas vienība bija nolemta neveiksmei. Nākošais trieciens bija Tilika, Šteinberga un Raiskuma „atvaļināšana“, kad vajadzēja vienību samazināt uz 12.“

Pirmā spēle olimpiskajā programmā jau atklāšanas dienas vakarā, 22. novembrī, bija basketbols. Austrālijas vienība bija iedalīta D grupā. Tie vinnēja pret Taizemi un Singapūru un zaudēja pret Brazīliju, Čīli, Ķīnu, Taipei un Kanādu.

Spēļu laikā Gunārs Bērzzariņš sarunājās ar Melburnas latviešu treneri Andreju Bērziņu, kas izsakās, kā varētu būt, ja no latviešiem sastādītu komandu: *„Ar Austrālijas latviešiem Freidenfeldu, Danci, Bumbēri, Tiliku, Ozoliņu, Poli, Raiskumu, Barotāju un Šteinbergu un Pad. Savienības vīriem Krūmiņu, Valdmani un Muižnieku, mums dažos mēnešos būtu vienība, kas varētu ierindoties starp pirmajām trim olimpiskajās spēlēs, varbūt pat otro vietu.“*

Varēja būt vēl kādi tautieši, pārstāvot citas zemes, bet informācija par tiem nav viegli pieejama. Spēcīgajai Amerikas basketbola vienībai 1956. gadā nebija neviena latviešu spēlētāja.

„Starp citu, punktu dēlis bija būvēts tikai divzīmju ciparniem; tā, ka rezultātus lielākus par 99 nemaz nevarēja parādīt.“

Inga Freidenfelds

Inga dzimis 1935. gadā, Rīgā. Ar vecākiem iebrauca Austrālijā 1950. gadā un sākuma gadus pavadīja Baterstas (Bathurst) nometnē, kur gāja vidusskolā un spēlēja basketu skolas un nometnes vienībās. Ģimene pārvācās uz Adelaidi, un Inga turpināja spēlēt *Ventas* klubā, kamēr tas apvienojās ar *Adelaides Sporta Klubu* (ASK). 1954. gadā Ingu uzņēma pavalsts vienībā un 1956. gadā Austrālijas Olimpiskajā vienībā. Olimpiādes treniņu laikā viņš ievainoja potīti un izpalika pirmajā spēlē, bet ātri atveseļojās, pievienojoties komandai turpmākajās spēlēs.

FOTO Inga Freidenfelds

Inga Freidenfelds 1956. gada olimpiskā formas tērpā.

FOTO Inga Freidenfelds

Visi Austrālijas latviešu olimpieši. No kreisās: Vēsmonis Balodis, Juris Dancis, Pēteris Bumbērs, Inga Freidenfelds.

FOTO Inga Freidenfelds

Latviešu sportisti. No kreisās: Valdis Muižnieks, Pēteris Bumbērs, Jānis Krūmiņš, Inga Freidenfelds, Maigonis Valdmanis un Juris Dancis.

Spēles bija savādākas nekā šodien, būdamas 40 minūšu garas, bez 3 punktu līnijas, un pati bumba līdzinājās lielākam Eiropas futbolam.

Gunārs Bērzzariņš Ingu apraksta šādi: *„Kustīgais, izturīgais uzbrucējs Freidenfelds, ko Votsons bija nolicis pivota pozīcijā, izrādījās pats vispusīgākais. Diemžēl vairs nevaru noskaidrot autoru tagad jau populārajam izteicienam: „Dodiet man piecus Freidenfeldus, un es jums parādīšu vienību, kas spēlē basketbolu!““*

Sarunā ar Ingu, viņš stāstīja, ka spilgtas atmiņas ar emocijām. Gan viņš pats saka, ka parasti neesot pārāk emocionāls cilvēks, bet tāds bija atklāšanas ceremonijā, kad iesoļojis stadionā. Tad viņš sapratis, ka pēc daudz grūtībām ir pienācis tas moments, kad ņems dalību olimpiādē.

Austrālijas basketbola vienību izvēlēja selektori, kur netrūka internā politika, ieskaitot, – kurš būs treneris. Inga domā, ka trīs izmeklētie no Dienvidvelsas varēja noteikti nebūt.

Visi esot sabraukuši Melburnā četras dienas pirms spēlēm ar nevienu kopīgu saspēli iepriekš. Arī Dienvidvelsas spēļu veids atšķīrās no Dienvidaustrālijas. Austrālieši galvenokārt pielietoja skrien un met *(run and shoot)* metodi. Tas viss atspoguļojās rezultātos.

Amerikā izdotā basketbola grāmata ar visām spēļu kombinācijām bija katram izsūtīta ar instrukcijām to iemācīties. Tā bija spēles bībele. Inga piebilst, ka zināj is – vienība nebija gatava spēlēt pasaules mērogā.

Būtisks iemesls, kamdēļ komanda iepriekš nesaspēlējās, bija finansiāls. Amatieriem katram bija sevi jāuztur. Ingam laimējās, ka darbs deva lielu atbalstu, ne tikai to atbrīvojot pa olimpiādes spēļu laiku, bet turpinot maksāt algu.

Turpinājums 12. lpp.

Atmiņas par Baltijas Universitāti (2)

Universitāte attēlota no tīri subjektīva viedokļa

Pirmais turpinājums. Sākums LL422.

1949. gada sākumā, 6. semestrī, man atļauj apmeklēt klīniskās lekcijas iekšējās slimībās un ķirurģijā. Tās notiek Hamburgā, ar Hamburgas Universitāti saistītā Marijas slimnīcā (Marienkrankenhaus). Plašajā, amfiteātrim līdzīgā auditorijā, kuplajā vācu un pašu studentu bara vidū, jūtos kā *īsts* students, apziņā, ka šajos solos ir jau sēdējuši iepriekšējo paaudžu studenti. Skatuvei līdzīgā auditorijas priekšā ir vairākas lielas tāfeles, ekrāns un izgaismotas matstikla kastītes, kur piespraust rentgena filmas. Nedaudzos logus var automātiski aizklāt ar aizkariem, ja iedarbina diapozitīvu projektoru. Viens pēc otra uz *skatuves* uznāk vai tiek iestumti riteņkrēslā slimnīcas ķitelī tērpti pacienti, katrs ar savu kaiti. Ķirurģijas profesors, vai tā asistents, izstāsta pacienta slimības vēsturi, demonstrē rentgena uzņēmumus un laboratorijas izmeklēšanas rezultātus; izskaidro, kāda operācija izdarīta un kāda būs prognoze.

Tuvāks, intīmāks ieskats kāda pacienta slimībā notiek slimnīcas palātās. Kāds pusducis studentu sastājamies ap pacienta gultu, staltā, sirmā profesora Vētras uzraudzībā. Katrs pa kārtai, ar stetoskopa puļķīšiem ausīs, cenšamies saklausīt pacienta sirds pukstos neparastas, nenormālas skaņas jeb aritmiju. Tad turpat, pacienta klātbūtnē, profesors izskaidro izmeklēšanas rezultāta nozīmi slimības diagnozē, kā slimība varētu progresēt un kā to ārstēt. Vienā no šādām reizēm paciente bija pajauna, kalsna un sākumā smaidīga sieviete. Diagnoze – sirds aritmija un divviru vārstuļa bojājums. Izmeklēšanas un diskusiju beigās viņa pēkšņi sāka nevaldāmi raudāt. Viņa, acīmredzot, līdz šim nebija apzinājusies sava veselības stāvokļa nopietnību. Vēl tagad atceros viņas raudās sagumušo stāvu, kas raustījās elsās. Tad patiešām sapratu, ka cilvēks ir vairāk nekā anatomija, fizioloģija un miesas kaites; ka ir kāda pārvaldoša iekšēja būtība jeb degsme, kuru nevaram ne sataustīt, ne saredzēt, ne saklausīt, ne konstatēt vai izmērīt ar instrumentiem.

Lai dzīvotu BU nometnē, nedrīkstēja kļūt par *mūžīgo studentu* – katrā semestrī bija jānoliek zināms skaits eksāmenu, un katram bija jāiet *klaušu darbos* vismaz reizi mēnesī. Klaušas parasti bija darbs virtuvē vai akmeņogļu izkraušana no preču ratiem pie centrālapkures krāsns. Kādā oktobra rītā, pustumsā, gauži apmiegojies klunkurēju uz virtuves pusi. Virtuvē nevienas dvēseles, tikai milzīgi, lielvēderaini zupas katli klusi šņāc un burbuļo, un vienā stūrī blāvi deg vientuļa spuldze. Pēc brīža ienāk pavārs un liek man šad tad apmaisīt zupu katlā, skaitīt plūmes un nošķīt no auklas vīģes. Drīz sanāk citi klaušinieki un, sasēdušies ap kartupeļu kaudzi, cītīgi mizojam. Biežī darbi padarīti priekšpusdienā un pēcpusdiena brīva.

FOTO no Nika privātā arhīva

„Klaušu darbi“ – akmeņogļu izkraušana 1949. g. 8. martā.

Ēdiens nometnē ir pieticīgs; badā nav jāmirst, bet uzbaroties nevar, un nereti moka izsalkums. Dažkārt, piegādes sagadīšanās dēļ, saņemam dīvainu pārtiku: tvirtu, dzeltenu kukurūzas miltu maizi un, kādā reizē, katru dienu konservētas zivju aknas eļļā.

Kādā svētdienā, 18. maijā, ir universitātei svētki – atklātā diena ar izstādi. Katrai fakultātei ir savs stends. Pievakarē sporta laukumā fakultātes komandas sacenšas volejbolā. Sports

Turpinājums 13. lpp.

VĪRU KORIS
VESERIS
1 GADA JUBILEJAS KONCERTS
2016. g. 20. augustā, plkst. 16:30
Melburnas Latviešu namā
3 Dickens Street, Elwood
Programmā iekļauti M. Brauna, E. Dārziņa, R. Paula, P. Plakida, U. Prauliņa, B. Skultes u.c. latviešu komponistu skaņdarbi
Goda viesis virsdiriģents Ivars Cinkuss
Pēc koncerta būs saviesīgs vakars ar dziesmām un priekšnesumiem, loteriju un citiem pārsteigumiem. Saviesīgam vakaram ieeja brīva, atspirdzinājumi un uzkodas pērkamas uz vietas. Lūdzu pieteikties vakariņām ($15) pie Roberta Birzes roberts.birze@gmail.com 0400 003 826
Ieeja $20/$15
Daugavas skolas bērniem bezmaksas
Biļetes pērkamas uz vietas

„Krūze“

Natālijas Neiburgas darbu izstāde Melburnas Latviešu namā

Sestdien, 20. augustā, plkst. 15.30. Melburnas Latviešu namā atklās Natālijas Neiburgas keramikas darbu izstādi *Krūze.*

Pavisam drīz māksliniece svinēs zīmīgu sava mūža jubileju. Kas Natāliju, vai kā draugi viņu sauc – Natiņu, – pazīst, zinās viņas lielo interesi par literatūru, mākslu, mūziku. Ja Melburnā notiek kāds labs koncerts, tad diezgan droši tur publikā satiksiet arī Natāliju, bet ja būsiet vasarā Latvijā un dosieties uz koncertiem vai operu, arī tur diezgan droši viņa būs publikā.

Jau vairāk nekā 60 gadus neatņemama viņas dzīves daļa ir arī mīlestība uz keramiku. Ne tikai jūsmošana un prieks par skaistiem keramikas darinājumiem, bet interese un praktiskais darbs. Kā viņa pati atzinās, nevar saskaitīt, cik daudz vāzes un vāzītes, šķīvjus, svečturus, alus kausus, krūzes un krūzītes savā mūžā darinājusi.

2008. gadā izdotajā grāmatā *Austrālijas Latviešu mākslinieki* par Natāliju lasām: *„Interese par keramiku viņu mudina apmeklēt Melburnas Tehniskās koledžas kursus, kur iepazīstas ar dažādo keramikas paveidu tehnikām un procesiem. Šī interese neapsīkst, turpmāk kārtojot augstāko izglītību. Viņa iestājas Melburnas Universitātes zobārstniecības fakultātē, kuru ar sekmēm beidz 1957. gadā un pēc uzaicinājuma paliek universitātē par mācību spēku. 1963. gadā nodibina pati savu zobārstniecības klīniku. Tagad ir vairāk iespēju izmantot brīvo laiku galvenajai interesei –keramikai. Ar dzīvesbiedra Jāņa palīdzību viņa iekārto savu keramikas darbnīcu. Tās centrā ir ceplis – daudzu gan pacilājumu, gan neapmierinātības brīžu liecinieks. Pelēkā glazūra savu īsto krāsu parāda tikai pēc priekšmeta nodedzināšanas. Ne vienmēr iznākums ir paredzams, ne vienmēr apmierina Neiburgas prasības – iemīļotās, latviskās, zaļgani brūno toņu variācijas. Tās viņa pielieto savos darinājumos – krūzēs, vāzēs, šķīvjos, svečturos, alus kausos u.c.*

Neiburgas keramika kļūst populāra tautiešos, kas savas mājas gribēja izdaiļot latviskā gaumē. Neiburgas darbiem Austrālijas Latviešu Kultūras dienu divās izstādēs piešķir apbalvoju-

FOTO Ilze Švarca

Natālija Neiburga. Krūze.

mus. Tos viņa saņem no Kultūras fonda un Daiļamatnieku apvienības „Par īpašiem sasniegumiem keramikā.““

Īsi pirms izstādes tikos ar keramiķi; piedāvāju mūsu sarunu laikraksta *Latvietis* lasītājiem.

Ilze Nāgela: *Kad Tu sāki nodarboties ar keramiku un kādēļ? Vai atceries pirmos darbus sākuma gados? Kur smēlies idejas?*

Natālija Neiburga: Gribējās darīt kaut ko radošu. 1950. gadu sākumā kopā ar toreiz draudzeni Ainu Krieviņu abas aizgājām uz RMIT vakara kursiem. Tur es iemācījos tikai tos pašus pamatus par keramiku: kā rīkoties ar mālu, ko ar to var darīt; iemācījos mīcīt mālus, iemācījos virpot utt. Bet patiesībā visu amatu apguvu pašmācības ceļā strādājot. Un gribējās veidot kaut ko latvisku, jo tas mums toreiz bija ļoti svarīgi. Tik ļoti visi gribējām kaut ko latvisku, un te nekā tāda nebija. Atbrauca bēgļi ar koferiem, un tādi rokdarbi kā keramikas izstrādājumi reti kuram bija paņemti līdzi no Latvijas.

Sāku strādāt, pamēģināju šo un pamēģināju to. Atceros, ka man nepatika kā iznāca rokturis manai pirmajai zaļai krūzei... Centos darināt darbus latviskus. Ne jau visi izdodas: ir labi un diemžēl ir arī slikti pārsteigumi, kad tu ņem apdedzināto trauku ārā no krāsns.

IN: *Vai Tu rīkoji izstādes? Vai Tavus darbus pirka?*

NN: Nē, savas solo izstādes nerīkoju, es piedalījos tikai Austrālijas Latviešu Kultūras dienu izstādēs.

Jā, pēc maniem darbiem bija ļoti liels pieprasījums – Sidnejā un Adelaidē, Brisbanē, Pertā un, protams, tepat Melburnā. Es nevarēju vien iespēt; Jānis *(Red.: vīrs)* man nāca palīgā – pakoja un lika krāsnī un ņēma ārā.

IN: *Cik cepļus mēnesī tajā laikā Tu dedzināji?*

NN: Pieprasījums bija tik liels, ka gandrīz katrā nedēļas nogalē, jo tajā laikā es pilnu laiku strādāju, un man bija pilna laika studijas universitātē. Daudz brīvā laika nebija. Bet mērķis strādāt bija, jo visiem briesmīgi gribējās kaut ko latvisku.

IN: *Tu daudz strādāji un mācījies, un strādājot jau arvien ko jaunu iemācās. Vai šādi eksperimentējot, Tev radās kāda pašai sava tehnika? Vai tās vāzes ar interesantajām faktūrām ir Tavā tehnikā?*

NN: Jā, diemžēl ne visi darbi bija izdevušies, un ne ar visiem biju apmierināta es; *ražoju* un mācījos, mēģināju un eksperimentēju. Redzi, pirmajos darbos tie musturi bija tādi ļoti smalki. Vēlāk tos iestrādāju mīkstā mālā. Un tad glazūras! Nekad jau pilnīgi droši nevar zināt, kas iznāks; arī eksperimentēju ar tām. Atkal jāsaka, ka visi pamati no

FOTO Ilze Nāgela

Natālija Neiburga.

RMIT: liec 10% oksīda un 90% glazūras – tas ir izejas sākumpunkts glazūrām, bet tad tās var jaukt kopā un maisīt.

Jā, tā interesantā faktūra, par kuru jautā, radās kā eksperiments. Tā varbūt neder tik labi traukiem ar latviskiem rakstiem. Tai vāzei, lūk, centriski ir laba forma lielam ziedu daudzumam, un tai rakstu nav.

IN: *Skatoties uz Taviem darbiem, ja arī uz tiem nav latvisko rakstu, tie tik un tā, manuprāt, ir ļoti latviski.*

NN: Sākuma gados es ļoti centos dabūt glazūrās to sūnu zaļo toni, un tas man izdevās. Tagad jau visi atved latviskos traukus no Latvijas, agrāk to nevarēja.

IN: *Tik daudz skaistus traukus Tu esi darinājusi; vai ir bijis gadījums, kad, izņemot to no cepļa un ieraugot, tomēr nolem no tā nešķirties? Vai strādājot bijuši kādi neparasti gadījumi, atklājumi?*

NN: Jā, tādi gadījumi tiešam ir bijuši. Es tos vienkārši citiem nerādu. Ar katru darbu ir kas neparasts, un katrs darbs ir kāds atklājums; tad ieraugi vainas un ko var citreiz labot un kā; vai nu tas glazūras maisījums jāmaina, šis vai tas...

IN: *Kā Tu nonāc pie darināmā trauka formas un zīmējuma: vai izdomā iepriekš, vai tas rodas strādājot? Un pirms Tu sāc virpot, vai Tu zini, vai tā būs krūze, vāze vai svečturis?*

NN: Virpoju, vēroju, skatos vai patīk, vai nepatīk; pielaikoju, kāds it biezums, kamēr māls mīksts un ļaujas. Jā, sāku ar zināmu nodomu, bet kādreiz noiet greizi un iznāk kaut kas cits... jāuzmanās, lai tas māls būtu pietiekami mīksts un var pielikt rokturi un saliedēt kopā. Kamēr tas ir uz virpas, es varu taisīt strīpas tur vai tur. Proporcijām man ir sava metode, kā es to panāku; un vēlāk, veidojot rakstus; tiem tāpat kā mūzikai vajadzīgs ritms, vajadzīgs taktsmērs.

Turpinājums 9. lpp.

Lai senās amatu prasmes neizzustu

Tradicionālā kultūras nedēļa Latgalē

No **25. jūlija** līdz **31. jūlijam** vairāk nekā 30 bērni no Ludzas, Rēzeknes, Dekšārēm, Valmieras, Ikšķiles, Siguldas, Baldones un Rīgas piedalījās biedrības *Latgales tradicionālās kultūras centrs „Latgaļu sāta“* rīkotajā tradicionālās kultūras nedēļā Viļānu novada Dekšārē.

Dalībnieki apguva senās amatu prasmes: kā celaiņu aušanu, keramiku, grozu pīšanas tehniku, maizes cepšanu. Neparasts paņēmiens kā apgūt latviešu rakstu zīmes bija to gleznošana uz stikla un rakstu zīmju veidošana mozaīkā. Radošās nedēļas princips bija vērsts uz praktisku darbošanos izmantojot *Latgaļu sātas* plašo uzskates materiālu klāstu. **Daiņa Mjartāna** ievadlekcijā par arheoloģiju bērni iepazina Latvijas vēstures materiālus no neolīta laika līdz 13. gadu simtam. Eksperimentējot Māra Karlsona vadībā, tapa trauki, kas vēlāk tika apdedzināti zemes ceplī.

Kā saka tradicionālās kultūras nedēļas organizatore **Marika Zeimule:** *„Pats svarīgākais šīs nedēļas laikā ir veicināt bērniem interesi par latviešu tradicionālo kultūru un tās daudzveidību. Parādīt, ka tā vēl aizvien pastāv ne tikai vēstures grāmatās un vecmāmiņas pūra lādēs un ka to var jebkurā laikā arī pielāgot mūsdienās.“*

Nedēļas laikā bērniem arī bija iespēja apgūt kokles spēli, rotaļas un dančus, ar ko vecāki tika iepriecināti nedēļas noslēguma koncertā. Dziesmas un rotaļas tika mācītas arī latgaliešu valodā, kas bija īpašs pārbaudījums tiem, kuri ar latgaliešu valodu sastapās pirmo reizi. Kā ikgadēja tradīcija skanēja galda dziesmas *Ai, galdeņi,* ko klātesošie dziedāja pirms katras maltītes. Viena no iecienītākajām nodarbībām bija maizes cepšana un sviesta kulšana. Katrs dalībnieks ar īpašu rūpību izgatavoja savu maizes kukulīti, savukārt sviesta kulšanai bija nepieciešams spēks un pacietība. Bērni īpaši novērtēja silto un patīkamo smaržu, kad maizes kukulītis senajā krāsnī bija izcepies, kā arī nogaršoja pašu sarūpēto sviestu. Tradicionālās kultūras nedēļa notika jau trīspadsmito reizi. Tādā veidā biedrība *Latgaļu sāta* pilda savu misiju – rūpēties par seno amatu prasmju pārmantojamību. Liels paldies visiem pasniedzējiem: **Marikai Zeimulei, Mārai Vucinai-Bērziņai, Astrīdai Vucinai, Mārim Karlsonam, Dainim Mjartānam, Gatim Staprēnam, Gregoram Spoģim, Jurim Strušelim, Ivaram Mediniekam** un **Rasmai Naglei.**

FOTO Dainis Mjartāns

Tradicionālās kultūras nedēļas dalībnieki.

FOTO Dainis Mjartāns

Tradicionālās kultūras nedēļa.

Šāda veida tradicionālās kultūras apguve bērniem ir tikai pirmais solis, taču, **lai Latvijā nodrošinātu tradicionālās kultūras ilgtspējīgu attīstību vēl daudz darāmā.**

Kā norāda Marika Zeimule: *„Nepieciešams sniegt mērķtiecīgu valsts atbalstu tiem, kas organizē pasākumus, kuros jaunieši var apgūt izzūdošās amatu prasmes (aušanu, celošanu, podniecību, rotkalšanu u.c.), kā arī tradicionālo mūzikas instrumentu (kokles, cītaras, cimbalas, ermoņikas u.c.) spēlētprasmi. Tradicionālās kultūras apguvei jāieņem noteikta vieta skolu mācību programmā.“*

Pēc M. Zeimules domām jāmaina līdzšinējā attieksme arī pret amatniecību, jo tā veido noteiktu daļu no valsts iekšējā koprodukta, un tradicionālajai amatniecībai ir liela loma tūrisma veicināšanai daudzos Eiropas reģionos. Lauku reģionos tradicionālā amatniecība apvieno pensijas vecuma ļaudis brīvā laika aizpildīšanai un papildus ienākumu gūšanai. Diemžēl vidējā un jaunā paaudze **reti** par savas iztikas avotu izvēlas tradicionālo amatniecību, daudziem tas ir hobijs vai piepelnīšanās.

Iemesli tam ir vairāki, taču šāda attīstība var novest pie tā, ka daudzas Latvijā tradicionālās amatu prasmes izzudīs vispār un daudzas jau ir izzudušas. Esošajai amatnieku paaudzei nav kam nodot tālāk zināšanas, jaunās paaudzes vidū nav gribētāju. Ja nu vienīgi savas ģimenes ietvaros tālāk tiek nodotas aušanas vai podniecības iemaņas, kā tas vērojams Vogulu Latgales podnieku dzimtā.

Latvija mācīties no citu valstu piemēra norāda M. Zeimule Šveices Profesionālās izglītības un tehnoloģiju federālā biroja uzdevumā veikts apjomīgs pētījums par tradicionālās amatniecības stāvokli. Tā ir sava veida inventarizācija, kuras laikā konstatētas 307 tradicionālās amatu prasmes, katrai piešķirot noteiktu apdraudētības pakāpi. 79 amatu prasmes atzītas par ļoti apdraudētām. Konstatēts, ka 23 tradicionālās amatu prasmes uzskatāmas par izmirušām. Pētījumā analizēti tradicionālās amatniecības apdraudējuma cēloņi, iekļauti ekspertu ziņojumi, vērtējumi un ieteikumi stratēģijai un konkrētiem valsts institūciju pasākumiem, lai nākamajām paaudzēm saglabātu vēsturiski piekopto amatu prasmes.

Agate Vucina
Laikrakstam „Latvietis“

„Krūze“

Turpinājums no 8. lpp.

IN: *No kurienes Tu ņem tos rakstus? Vai tautas tērpu raksti Tevi iedvesmo?*

NN: Gan skatos no paraugiem, kurus tad pati sakombinēju; skatos, kas der kurā vietā. Protams, skatos latvju rakstu grāmatās; tur dabūju tos pamatelementus un lietoju to variācijas.

IN: *Vai Tu vari apmēram nosaukt, cik traukus mūžā esi darinājusi?*

NN: Ak, Dies... noteikti pāri tūkstotim... vairāk par diviem tūkstošiem... nekad neesmu to pierakstījusi. Nekad nevarēju uzkrāt pietiekoši daudz darbus, lai izstādītu savā izstādē, un man arī nebija laika, lai viena pati uzrīkotu izstādi. Es savus darbus bieži redzu, ciemojoties kādā mājā; skatos, tas ir it kā pazīstams.

*Pa šiem garajiem gadiem pie daudziem latviešiem savu mājvietu atraduši Natālijas Neiburgas ar sirsnību un mīlestību darinātie šķīvji, krūzes, vāzes un svečturi. Aicinu **20. augustā** atnākt uz Latviešu namu, satikties ar mākslinieci un aplūkot viņas darinātās krūzes! Uz tikšanos Latviešu namā!*

Ilze Nāgela
Laikrakstam „Latvietis“

Sēņošanas vietā dendrārijs un pieminekļi

Pārgājiens no liedaga līdz piemineklim labības laukā

Augusta sākumā aizbraucu līdzi paziņam sēnēs, jo tagad pie mums visiem ir vēlme tikt pie baravikām. Pieņēmu, ka cilvēks zin sēņu vietas, un nu tik pielasīšu grozu un sabildēšu bildes. Bet kas tev deva, kungs pat lāgā sēnes nepazīst. Kādu gabalu pagājām pa Ragaciema kāpām augšā lejā, pa I Pasaules kara tranšejām, – sēņu nav, tik pa kādai tārpainai bērzlapei. Lai nebūtu ar paziņu jāsastrīdas, pateicu, ka tā ir tīrā laika nosišana, un es labāk došos lejā pa liedagu, kur acis rāda. Tā es neizprotamo sēņotāju pametu bez mazākiem sirdsapziņas pārmetumiem.

Tālāk domāju ar savu galvu un, kā jau sēņotājs ar grozu, bridu pa baltajām smiltīm gumijniekos. Nolēmu, ka iešu tik uz priekšu, kādus 6 km līdz Klapkalnciemam. Atcerējos, ka tur ceļmalā ir piemineklis somu jēgeriem. Gar jūras malu smiltis mitras, viegla iešana. Jūra mierīga un zila, debess zila ar baltiem mākoņiem; – pasaka! Tā tik bija bauda, vērot mākoņu atspulgus ūdenī.

Ik pa pārsimts metriem no kāpām lejā veda koka kāpnes, jo šis Kurzemes jūras krasts ir pastāvs. Ap kāpņu galiem baltajās smiltīs gulšņāja atpūtnieki, citi peldējās, mazuļi cēla smilšu pilis. Klapkalnciema pludmalē daudz ļaužu, un daudzi runā krieviski. Gāju meklēt somu jēgeru piemiņas vietu Talsu šosejas otrā pusē. Starp slaidajām priedēm uz paugura slejas tikpat slaids brūns granīta piemineklis, un tā pakājē vainagi ar lentām. Apbedījumu vietas sakoptas un labi noformētas. *„Somu vēlēšanās atbrīvoties no Krievijas varas palielinājās līdz ar I Pasaules kara sākumu 1914. gadā. Vācija, kas karoja ar Krieviju, piekrita apmācīt 200 brīvprātīgo somu. Apmācība sākās 1915. g. 25. februārī, Lokštedā, netālu no Hamburgas.*

1915. g. septembrī kursu paplašināja līdz vesela bataljona apmācībai. 1916. gada maijā no somiem tika izveidots Karaliskais Prūsijas jēgeru bataljons Nr. 27. Lai bataljons iegūtu frontes pieredzi, to nosūtīja uz austrumu fronti Kurzemē, tagadējā Latvijas teritorijā. Bataljons piedalījās kaujās starp Misas upi un Rīgas jūras līci. Šeit ir apglabāti pieci kaujās kritušie somu karavīri. 2004. gada maijā svinīgi tika atklāts no jauna sākotnēji 1929. gadā uzstādītais un Padomju okupācijas laikā nojauktais piemineklis.“ Patīkami, ka Latvijā brīvības cīnītāju piemiņas vietas ir sakoptas.

Autobusu pieturā izpētīju sarakstu un nospriedu, ja jau esmu šeit, tad jāaiziet arī uz Lāčupītes dendrāriju. Lāčupītes līkumotie krasti Klapkalnciema centrā ir ļoti sakopti, līču pļaviņas izpļautas, šur tur grupveida stādījumi, māju pagalmos latviski puķu dārziņi. Lāčupītes dendrārijs atrodas kādu puskilometru uz Apšuciema pusi, starp šoseju un jūru, 7 ha platībā.

FOTO Aina Gailīte

Piemineklis somu jēgeriem Klapkalnciemā.

FOTO Aina Gailīte

Piemiņas akmens Lāčupes dendrārija veidotājam Igoram Mednim.

FOTO Aina Gailīte

Piemineklis somu jēgeriem Smārdē.

Dendroloģiskā parka veidošanu uzsāka būvinženieris Igors Mednis 1959. gadā, ar nodomu ieaudzēt Latvijā sveša zemju kokus un krūmus no sēklām vai maziem stādiņiem no puspasaules; viss sākās ar riekstkoku. Stādījumos reģistrētas ap 60 skujkoku un 350 lapu koku sugas. Šobrīd *Igora Medņa Lāčupes dendroloģiskie stādījumi* ir kā īpaši aizsargājama dabas teritorija – dabas piemineklis, kas arī ļoti organiski iekļāvušies kāpu zonā. Ejot pa iestaigāto taku, nav iespaida, ka te cilvēks pielicis savu roku, tik vien kā divi koka namiņi ar augstiem divslīpu jumtiem un sirsniņmāja. Te arī ir lielākie rododendru stādījumi. Pavasarī tie pārsteidz ar dzelteniem un rozā ziediem. Pie visiem stādītajiem augiem ir plāksnītes ar nosaukumiem.

Igora Medņa vairs nav, bet viņa iesākto turpina studenti talkās, speciālistu vadībā. Straujās un līkumotās upītes krastos šie dendroloģiskie stādījumi ir kā miera osta, bet dabīga un mežonīga. Uznāca pamatīga lietusgāze no zilām debesīm, un autobusu pieturā vēroju kā gubu mākoņi, lietus nomazgātiem

FOTO Aina Gailīte

Piemineklis somu jēgeriem Klapkalnciemā.

FOTO Aina Gailīte

Piemineklis somu jēgeriem Smārdē.

Turpinājums 13. lpp.

Kliņģeris

Brita Līduma iepazīstina ar savu kliņģera recepti

LAIMAS rīkotais kliņģera cepšanas pasākums sestdien, **16. jūlijā,** bija saistīts ar skaitli trīs. Pirmais – *3* ir fakts, ka pēc trīs gadu pārtraukuma, Brita Līduma mūs iepazīstināja ar sava garšīgā kliņģera recepti. Brita ir meistare kliņģera cepšanā. Ja gadās būt sestdienās namā skolas starpbrīdī, tad bieži iznāk baudīt kliņģeri, jo kādam skolniekam vai nu ir, vai ir bijusi vārda vai dzimšanas diena tajā nedēļā. Satiekot Britu namā, viņai allaž ir rokās vai nu kliņģeris, vai dators. Brita ir arī skolas kasiere. Tā nu mums laimējās, ka bija skolas brīvdienas, un Britai bija laiks mums demonstrēt kliņģera cepšanas māku. Otrais – *3* bija, ka trīs paaudzes bija iesaistītas pasākumā. Brita demonstrēja, viņas mamma Inese no Melburnas bija speciāli atbraukusi, lai darboties virtuvē ar sastāvdaļu sagatavošanu, un mazā meitiņa Laila ar rozīņu ēšanu un kliņģera veidošanu. Mammai un meitai abām bija viena lieluma cimdi; – šis skats mūs ļoti iepriecināja! Trešais – *3* bija triju latviešu skolas skolotāju dalība. Labi, ka bija brīvdienas

Britas recepte nāk no senas ģimenes paziņas un tiek lietota nākamā paaudzē. Kā zinām, kliņģera receptes ir tikpat daudz un dažādas kā pīrāgu. Esmu gadiem cepusi pēc savas mammas receptes, bet vienmēr var iemācīties ko jaunu. Kamēr sēdējam un gaidījām, kad izcepsies iepriekš sagatavotā mīkla, no virtuvēs nāca valdzinoša smarža, un ar nepacietību gaidījām, kad nu būs gatavs. Beidzot tomēr tikam pie kafijas un garšošanas. Bija vērts gaidīt.

FOTO Pēteris Strazds

Brita Līduma izklāsta kliņģeru cepšanas noslēpumus.

Ceturtais – *3* ir mūsu sabiedrībai liels gandarījums. Kādus trīs gadus atpakaļ mūsu *Royal Agricultural and Horticultural Show* komitejas locekle, nelaiķe, slavenā pavāru grāmatu autore Margaret Kirkvuda (Kirkwood) bija ierosinājusi etnisko kulināru piedalīšanos. Kā pirmie bijām izvēlēti latvieši. Šai pasākumā Brita ieguva pirmo godalgu.

Izsakām lielu pateicību LAIMAI, Valdai Pedijai (Peddie) un ALB priekšniecei Ilzei Radziņai par sekmīgi noorganizēto pasākumu.

Jolanta Lūse
Laikrakstam „Latvietis“

FOTO Pēteris Strazds

Otrais „3“: Inese Daliņa – māte, Brita Līduma – meita un Laila Līduma – mazmeitiņa.

Lustīga dzīvošana

Jancis par senioriem

Cilvēks guļ un ceļas un strādā, un tad atkal guļ un atkal ir jāceļas, lai ietu uz darbu. Un tā paiet gandrīz vai viss mūžs, un tev nav iznācis tā īsti izjust ne sestdienas, ne svētdienas, ne publiskās *holidejas,* ne citas no darba brīvas dienas. Vārdu sakot, tu esi vergs. Un tu apskaud pensionārus, cik tiem forša dzīve.

Bet pensionāri nemaz par savu foršo dzīvi tik priecīgi nav. Agrāk viņi varēja reizēm strādāt, reizēm uzdancot. Kas tagad ? Tagad – vakardiena atnāca un aizgāja, un atnāca un aizgāja daudzas vakardienas. Un sestdienas un svētdienas ar. Un tā saucamās publiskās *holidejas.* Ak, kāds lērums *holideju* ir jāpanes šinīs dienās... Kur viņas bija, kad pats vēl vergoji? Tagad, kad tev brīvas dienas vairs nav vajadzīgas, jo visas dienas ir brīvas, publiskās *holidejas,* sestdienas un svētdienas maisās tev pa kājām un neļauj baudīt dzīvi, jo šinīs dienās nav ko darīt. Nekādas nodarbības nenotiek. Visi darbinieki svin *holidejas!* Kā tu bez darbinieku uzraudzības vari bingo spēlēt?

Būsiet jau laikam sapratuši, ka es runāju par tiem senioriem, kas apmetušies uz dzīvi aprūpes namos vai nabagmājās. Tiem, kas dzīvo paši par sevi, droši vien vēl ir pietiekoši spēks kaulos, un tie tad nu gan atradīs nodarbības vienalga kāda diena (vai nakts). Bet mums, senioriem, kam ar to spēku tā švakāk, spiesta lieta sadzīvot kopā vienā lielā mājā. Un tad, ja nav ēšanas reizes vai ja nenotiek ripu mešana vai vingrošana, vai dziedāšana, tad nav ko darīt un jāstaigā pa garajiem koridoriem uz priekšu un atpakaļ kā zombijiem.

Protams, varētu jau dziedāt katrs pats par sevi ar, daži jau tā dara kā dienu, tā nakti, bet ar to tu draugus neiemantosi; tā nav no līdziedzīvotājiem atzīta nodarbība.

Tātad – *brīvās dienas* šeit nav populāras. Nav tikai vietējās *holidejas,* ar kurām jau nu pilnīgi pietiktu, bet mums, kā kārtīgiem letiņiem, ir šādi vai tādi jāatzīmē gandrīz visi senču laiku svētki. Baigie muduļi. Ziemsvētki, – nu tā ir pati par sevi saprotama lieta. Bērniem vajag dāvaniņas, pieaugušiem – tāds diezgan pagarš laika sprīdis nav jāstrādā, un vecie dabū uzēst speķa pīrādziņus un, ja laimējās, dabū redzēt savus mazbērnus. Jāņi, – nu tie ir svētki, ko vajadzētu svinēt vismaz četras reizes gadā. Kam vēl kājas kust, var dancot tūdaliņu (protams, tikai savā istabiņā), bet kas tāds gausāks, var ēst sieru un dzert alu un līgot, līgot līdz kamēr... Vairāk svētku nav vajadzīgs. Ēšana un gulēšana ir patīkamas lietas, bet ja tas jādara vairākas dienas no vietas... bez pārtraukuma... Nu gan jau izbaudīsiet paši, nekas jau nākamajā gadsimtā nemainīsies...

Jancis
Laikrakstam „Latvietis“

No Venēcijas līdz Riodežaneiro (11)

Ceļojuma atskats

Noslēgums. Sākums LL412, LL413, LL414, LL415, LL416, LL417, LL418, LL419, LL421, LL422.

Rio un mājas

Beidzamā diena Riodežaneiro, bet nesteidzamies celties vai iet uz brokastīm. Esam noguruši un ne vēl simtprocentīgi atguvuši veselību.

Pēc brokastīm nolēmām mērot garāku pastaigu gar slaveno Kopakabanas līci. Šodien svētdiena, un plašais ceļš, kas seko pludmalei, slēgts automašīnām. Staigātajiem, ripotājiem un divriteņu braucējiem šodien priekšrocība. Pludmales celiņi raibi dekorēti. Melnbaltas, viļņveidīgas strīpas ved staigātājus gar vairākiem bāriem, kur zem širmjiem var ēnā pasēdēt, iepirkt ēdienus un dzērienus, un apbrīnot pludmales skatus. Un to ir daudz. Smilšu volejbols, smilšu tenis un badmintons, futbols un kur nu vēl skaistās jaunkundzes, iesauļojušās brūnas un nedaudz apģērbtas. Aizstaigājam līdz nākošai pludmalei – Īpanīmu, kur Kopakabanas ainava atkārtojās, bet pludmale šaurāka un ne tik darbīga.

Atstājot jūrmalu, staigājot pa skaistu, ēnainu bulvāri, atrodamies vietējā tirgū. Suzanna iepērk dāvanas mājiniekiem, un man laimējās daži T-krekli ar Rio motīviem. Turpat klāt arī dzelzceļu stacija, un ar pazemes vilcienu esam drīz atpakaļ pie mūsu viesnīcas. Ātri pārģērbjamies peldkostīmos un dodamies atpakaļ uz jūrmalu. Ūdens silts, bet viļņiem trūkst masa, un neizdodas šļūkšana tā kā mājās Austrālijā, Zeltkrastā. Atvēsināti, paēdam vakariņas turpat jūrmalā, vēlreiz vērojot smilšu sportistus un glaunās dāmas, kas dižojas. Atpakaļ ceļā uz viesnīcu pievilcīgas rumbas skaņas dēļ apmetam līkumu un atrodamies *Kopa Lēma* bārā, kur mūziķi spēlē un dzied, un dancotāji veikli grozās, plecu pie pleca starp galdiem. Mūzikas ritms kož kājās, un pēc pāris kaipiroškiem, iedrošināmies dancot viņiem līdzi.

Atpakaļ viesnīcā; laiks mazliet nosnaust, pirms busiņš laicīgi aizved mūs uz lidostu, kur līkločus metot un lēnā gaitā beidzot nonākam pie pases kontroles. Ar laipnu smaidu dežurants uzspiež pasē zīmogu un pasaka *See you later mate!!*

Lidojumam divi pārsēšanās punkti – Dubaija un Singapūra, bet beidzot, ļoti agrā rītā, nosēžamies Brisbanē.

FOTO Kristaps Zariņš

Suzanna pie Kopakabanas jūrmalas skulptūru.

FOTO Kristaps Zariņš

Ipanīmas pludmale.

Kad sameklējam sarunāto šoferi un salādējam koferus busiņa bagāžas piekabē, vēl pavadām gandrīz piecas stundas, kamēr izsēdinām pārējos braucējus un nonākam pie mūsu vārtiem.

Noguruši gan. Esam ceļojuši četrdesmit piecas stundas no Rio, lai nokļūt mājās. Ieņemu kārtīgu glāzi *Džēmsa Skvajera* miega zāles un dodos uz saldu dusu. Būs laiks vēlāk pārrunāt redzēto un darīto!

Kristaps Zariņš
Laikrakstam „Latvietis“

---

60 gadi – kopš 1956. gada... (2)

Turpinājums no 6. lpp.

Viņam bija liels lepnums un pārsteigums, ka vadītāji viņu ievēlēja pa kapteini. Tas bija par spīti tiem, kas Austrālijas basketbola vienības programmas grāmatiņu pirms olimpiādes bija nodrukājuši un tajā ievietojuši Viktorijas pavalsts basketbolistu Džefu Hasketu (Geoff Haskett) kā kapteini. Grāmatiņu nepārdrukāja.

„21 g.v. Inga Freidenfelds bija ne tikai jaunākais spēlētājs, bet pirmais Austrālijas basketbola komandas kapteinis. Līdz šodienai viņš ir vēl jaunākais kapteinis Austrālijas Olimpiādes basketbola vēsturē.“

Treniņu spēles ieskaitīja Padomju Savienību un Ameriku. Visi latviešu basketbolisti satikās, bet politiskais klimats bija *vārīgs,* un bija norādījums, lai uzmanās nerunāt par to, kas varētu radīt problēmas, atgriežoties Latvijā. Lielākoties Latvijas basketbolisti turējās paši par sevi, baidoties kaut kur iet uz savu roku.

Krūmiņš ar savu milzu augumu bija liels, un bija jāatrod kā ar to apieties. Viens veids bija, ka tie *„mazākie vīri varēja viņam maisīties pa kājām.“* Kad spēlēja pret filipīniešiem un āziešiem, tad viņš kā milzis stāvēja laukumā, un neviens pie viņa netika.

50. gados Austrālijā basketbols plauka lēnām. Melburnai, esot mājas saimniekiem, bija tiesības piedalīties basketbola spēlēs bez priekšspēlēm. Kad Austrālijas basketbola vienība piedalījās nākamajās olimpiskajās spēlēs Romā, tad tie netika turnīrā.

1955.,1956. un 1959. gadā Ingam piešķīra godalgu kā labākajam Dienvidaustrālijas basketbolistam *(Basketballer of the Year).*

Par godu viņam 1968. gadā latviešu basketbolistu klubi Austrālijā nodibināja Inga Freidenfelda kausu – kokā skaisti izveidotu ar tautiskiem rakstiem, ko ik gadus izcīnīja jauniešu komandas Balaratā, un Inga tos bieži apmeklēja.

Inga oficiāli aizgāja no basketbola 1962. gadā, bet kad 1966. gadā atbrauca tautietis Zigurds Kauls no Amerikas trenēt Adelaides ASK, tad viņu pierunāja uz gadu spēlēt A kategorijā.

Vēlos 1960. un agros 1970. gados Inga trenēja ASK sieviešu basketbola vienību.

2000. gadā Inga tika aicināts noskriet vienu ceļa posmu ar Sidnejas Olimpisko lāpu, un 2007. gadā Inga ievadīja Austrālijas basketbola **Slavas zālē.**

Šodien Inga turpina sekot basketbola spēlēm un baudīt plašās ģimenes dzīvi. Melburnas olimpiādes basketbola spēlēs skatītājos bija Lolita Kukure, kura pēc 3 gadiem kļuva par Inga laulāto draudzeni.

Marija Perejma
Laikrakstam „Latvietis“

Turpmāk vēl

#GribuTeviAtpakaļ

Turpinājums no 1. lpp.

praktiskiem padomiem par atgriešanos Latvijā, kā arī vairākas nevalstiskas organizācijas, kas vēlas rīkot pasākumus, lai popularizētu stāstus par tiem, kas jau atgriezušies Latvijā.

Kustībā *#GribuTeviAtpakaļ* tiek aicināts iesaistīties katrs interesents personīgi, LI tikai piedāvā rīkus un kanālus vēstījuma izplatīšanai. Ja vēlaties pievienoties, sekojiet informācijai LI *Facebook* kontā *Kaut kas mīļš no Latvijas* un mājas lapā *www.li.lv* vai sūtiet pastkastes, paši savus personīgos video, audio vai teksta vēstījumus sev tuvajiem cilvēkiem, pievienojot tēmturi *#GribuTeviAtpakaļ*.

Tiešā saite uz pastkartes sūtīšanas formu:

http://www.li.lv/lv/gributeviapakal

Kaspars Rūklis

LI sabiedrisko attiecību speciālists

Sēņošanas vietā ... pieminekļi

Turpinājums no 10. lpp.

baltiem sāniem, cēli peld pāri kāpu zaļajām priedēm uz zilo jūru. Pārgājiens bija galā, bet sēņu grozs tukšs.

Te man būtu jābeidz, bet gluži nejauši uzzināju, ka pirms dažām dienām Smārdē ir atklāts vēl viens piemineklis somu jēgeriem, tādēļ nākamajā dienā turpināju pārgājienu no Smārdes stacijas līdz Smārdes krogam uz Ventspils šosejas. Pie Smārdes kroga autostāvvietas, labības lauka malā pie palielas lapegles paceļas skaists Somijas granīta piemineklis.

„1916. gada 25. jūlijā šajā vietā notika Smārdes kauja, kurā somu militāro inženieru rota, kas ietilpa Prūsijas 27. karaliskā jēgeru bataljona sastāvā, cīnījās kopā ar vācu 1. rezerves jēgeru bataljona karavīriem, lai piespiestu atkāpties Krievijas karaspēka priekšējo līniju.

Šī bija pirmā uzbrukuma kauja, kurā piedalījās somu jēgeri. Uzbrukuma mērķis bija iznīcināt Krievijas karaspēka priekšējās pozīcijas. Uzbrukums izdevās, un somu militārie inženieri no saviem vācu komandieriem saņēma atzinību par drosmi kaujas laukā.

Katru gadu 25. jūlijā Somijas armijas inženieru korpuss atzīmē Smārdes dienu. Šajā dienā tiek pieminēti militārie inženieri, kuri piedalījās Smārdes kaujā un vēlāk izveidoja neatkarīgās Somijas armijas kodolu.“

Pa labi no pieminekļa uzstādīti stendi ar labi saprotamu informāciju par Smārdes kauju, ar ierakumu atrašanās vietu uz kartes, kā arī vispārēju informāciju tūristiem par tuvāko apkārtni. Tas nu būtu viss par somu jēgeriem, vēl gan ir viens piemiņas akmens kāpās, bet to es palaidu garām.

Ceļš līdz Smārdes krogam un atpakaļ ved caur labības laukiem, kur cītīgi strādāja kombains, kam uz pēdām sekoja stārķi un pat viens vanagveidīgais putns. Zemnieku mājas ar govīm, zirgiem un stārķu ligzdām dzeltenu labības lauku ieskautas, izskatījās kā no latviešu vecmeistaru gleznām.

Ļoti vērtīgs pārgājiens.

Aina Gailīte

Laikrakstam „Latvietis“

Atmiņas par BU (2)

Turpinājums no 7. lpp.

vispār ir ļoti populārs. 1948. gada vasarā mūsu istabas brālīgo pulciņu pārņem softbola trakums. (Softbols ir beisbols ar lielāku, mīkstāku bumbu un mazāku spēles laukumu.) Bumbas un cimdus to ķeršanai aizdod YMCA. Katru dienu, kad labs laiks, sporta laukumā metam, sitam un ķeram bumbu, un sitējs joņo no bāzes uz bāzi, pirms bumba noķerta. Bumbas mešana un ķeršana notiek arī istabā. Ļoti drīz katram no mums ir izmežģīts kāds rokas pirksts... Bet 1949. gadā šo apmātību atvieto galda teniss. Galdi šai nodarbībai ir izvietoti kāda bloka bēniņu telpā, un bumbas un lāpstiņas atkal pagādā devīgā YMCA. Tomēr, mūsu lielākā, pastāvīgā, nemainīgā kaislība ir šahs. Spēlējam gan vienspēlēs, gan miniturnīros, ar un bez šaha pulksteņa, par vietu istabas ranga tabulā. Spēles dažkārt ieilgst līdz vieniem vai diviem naktī.

Es esmu nemitīgā naudas trūkumā. Nauda ir nepieciešama biļetēm vilcienam uz Hamburgu un par reihsmarkām var vēl iegādāties maizes kuponus, kuri der vācu maiznīcās. Vienīgais ienākums ir nauda par pārdotām cigaretēm, kuras mums regulāri izsniedz nometnes apgādē. Stāvokli kaut cik uzlabo tirgošanās – spekulācija. Lūk, kā tā notiek.

No agra rīta ar tukšu mugursomu soļoju uz Pinnebergas staciju, lai noķertu vilcienu uz Hamburgu. Hamburg-Altona stacijā pārsēžos vilcienā uz Blankenese, kur Elbes upes labajā krastā ir kuģīša pietura. Kuģītis mani aizvizina krietnu gabalu pa upi līdz Stadei, upes grīvas kreisajā krastā. Ja ir labs laiks, brauciens ir tīri patīkams; uz augšējā klāja silda saulīte, vizuļo upes ūdens, virmo maigs vējiņš, un virs motora dunoņas dzird tikai kaiju klaigas. Elbes grīvas apvidū ap Stadi ir lielākoties lauksaimniecības ar plašiem augļu dārziem. Eju no mājas uz māju izmainīt cigaretes vai reihsmarkas pret āboliem vai bumbieriem. Dažā mājā attieksme ir noraidoša, bet agrāk vai vēlāk darījums tiek noslēgts, un mana mugursoma ir augļu pilna. Atceļš atkal ar kuģīti un diviem vilcieniem, uzmanoties no policistiem, jo spekulatīva tirgošanās ir aizliegta. Pārnāku mājās parasti ap vakariņu laiku un tūdaļ aizeju piespraust pie universitātes paziņojumu dēļa reklāmu par 304. istabā pārdodamiem augļiem. Peļņa nav liela – iepirkums 8 līdz 12 RM/kg, pārdodu par 15 RM/kg, bet kaut kāds ienākums ir.

Diemžēl šis ienākuma avots totāli izsīkst pirmdien, 1948. gada 21. jūnijā, kad Rietumvācijā notiek naudas reforma. Sākot ar šo dienu, par katrām 10 reihsmarkām kabatā vai bankā piešķir vienu *Deutsche Mark (DM),* un ikviens saņem 40 DM par brīvu. Neticami ātri parasti pustukšie veikali uzpildās ar apģērbiem, apaviem un citām precēm, un tirgos pircējus kārdina kaudzes dārzeņu un sezonas augļu. Tie, kam ir regulāri ienākumi, priecājās, bet bezdarbnieki, it sevišķi bēgļi nometnēs, var tikai žēli noskatīties precēm bagāto veikalu logos.

Manu katastrofālo finansiālo stāvokli izglābj kāds negaidīts sargeņģelis: Blombergas Latviešu ģimnāzijas direktore Brastiņa kundze. Viņa rīkoja Blombergas nometnē ziedojumu akcijas stipendijām Blombergas ģimnāzijas absolventiem, kuri studēja BU.

FOTO no Nika personīgā arhīva

Ilmārs un Džo spēlē šahu.

Četru mēnešu laikā saņēmu trīs stipendijas. Tās nebija lielas – no 15 līdz 40 DM, bet ļoti palīdzēja izdzīvot. Lai mūžīga pateicība gādīgajai, nesavtīgajai Brastiņa kundzei un pašaizliedzīgajiem ziedotājiem!

1948. gada septembrī Ilmāram Gailim konstatē plaušu tuberkulozi un viņu ievieto sanatorijā. Visiem mūsu istabas iemītniekiem iešļircina ādā tuberkulīnu *(Mantoux test)* un izdara plaušu rentgena caurskati. Reakcija uz iešļircinājumu ādā, protams, visiem ir pozitīva, bet tikai man atrod plaušās aizdomīgas izmaiņas. Esmu norūpējies, vai slimība ir aktīva un būs jāpārceļas uz sanatoriju vai izmaiņas plaušās radušās tikai no iepriekšējas, sadziedētas kaites. Beidzot, pēc atkārtotām plaušu caurskatēm, 1949. gada janvārī ārsti izlemj, ka slimība ir neaktīva. Šie plankumi un punkti manās plaušās ir kā nevēlami pasažieri pavadījuši mani dzīves ceļā un palīdzējuši nodarbināt daudzus dakterus, radiologus un rentgena filmu ražotājus.

Niks

Laikrakstam „Latvietis“

Turpmāk vēl

„Latvieši pasaulē – ...“

Turpinājums no 1. lpp.

pasākumus remigrācijas veicināšanai.

Piemēram, rezolūcija aicina atbalstīt regulāru konsultatīvu un iekļaujošu diasporas pārstāvības forumu diasporas stratēģiskā redzējuma definēšanai un iekļaušanai Latvijas valdības un Saeimas darba kārtībā attiecībā uz Latvijas izaugsmi, rīcībpolitikas virzību un diasporas ieguldījumu tajās, izstrādāt diasporas izglītības attīstības koncepciju, izstrādāt stratēģiju Latvijas diasporas iesaistei Latvijas tautsaimniecībā u.c.

Konferences dalībnieki vienojās, ka kopīgajā Latvijas valsts simtgades programmā jāiekļauj un jāatbalsta diasporas iecerētos projektus, kas rosina Latvijai piederīgo pilsonisko līdzdalību, stiprina Dziesmu un Deju svētku tradīcijas saglabāšanu un latviešu kopienu sadarbību mītnes zemēs. Ir pieņemts kopīgs vēstījums aicināt aktīvos remigrantus apvienoties, lai tuvākajā laikā izveidotu sabiedrisko organizāciju remigrantu vajadzībām atbilstošas savstarpējā atbalsta sistēmas attīstīšanai, informācijas un citas remigrantiem un potenciālajiem remigrantiem nepieciešamās palīdzības sniegšanai.

Konferenci organizēja Kultūras ministrija sadarbībā ar Ārlietu ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju, Pasaules Brīvo latviešu apvienību (PBLA) un Eiropas Latviešu apvienību (ELA).

Konferences *Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai. 2016* dalībnieki pieņēma rezolūciju (skat. tālāk).

Iveta Bērziņa-Bebriša
Kultūras ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste
2016. gada 10. augustā

* * *

Rezolūcija

Kultūras ministrijas, Ārlietu ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Pasaules Brīvo latviešu apvienības (PBLA) un Eiropas Latviešu apvienības (ELA) sadarbībā organizētās konferences *Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai. 2016* dalībnieki, kuri pārstāv Latvijai piederīgos un viņu organizācijas no ASV, Austrālijas, Austrijas, Baltkrievijas, Francijas, Igaunijas, Islandes, Itālijas, Īrijas, Kanādas, Krievijas, Latvijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Luksemburgas, Norvēģijas, Somijas, Šveices, Vācijas un Zviedrijas.

Latvijas valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes, sabiedriskās organizācijas, akadēmiskās izglītības un pētniecības iestādes, kā arī ieinteresētus indivīdus,

- ieklausoties diasporas organizāciju pārstāvju secinājumos,
- novērtējot Latvijas valsts iestāžu pasākumus, kuri jau tiek īstenoti ārpus Latvijas dzīvojošo latviešu identitātes stiprināšanai, kā arī Latvijā atgriezušos cilvēku specifisko vajadzību nodrošināšanai,
- ņemot vērā daudzskaitlīgo latviešu diasporu ārpus Latvijas, tās neizmantoto potenciālu un līdz šim nelielo remigrācijas apjomu, kā arī pētījumos secināto par bērnu straujo un eventuāli neatgriezenisko asimilēšanos mītņu zemju sabiedrībās,
- uzsverot pilsoniskās līdzdalības attālināto formu nozīmi diasporas iesaistei Latvijas sabiedriski politiskajās norisēs, īpaši ceļā uz nākamajām vēlēšanām,
- secinot, ka sekmīgākai Latvijas un tās diasporas mijiedarbībai nepieciešama pastāvīga un konsekventa rīcība, Latvijā un mītnes zemēs turpinot, stiprinot un izvēršot jau uzsāktos pasākumus, kā arī izstrādājot jaunus risinājumus un pasākumus,

aicina Latvijas valsts pārvaldes un pašvaldību iestādes, organizācijas, kuras pārstāv ārvalstīs mītošos Latvijai piederīgos un sabiedriskās organizācijas, īstenot rīcību šādās jomās:

Pilsoniskās līdzdalības veicināšana

1. atbalstīt regulāra konsultatīva un iekļaujoša diasporas pārstāvības foruma/kongresa rīkošanu diasporas virsorganizāciju vadībā diasporas stratēģiskā redzējuma definēšanai un iekļaušanai Latvijas valdības un Saeimas darba kārtībā attiecībā uz Latvijas izaugsmi, rīcībpolitikas virzību un diasporas ieguldījumu tajās;

2. atbalstīt portāla *manabalss.lv* autorizēšanās sistēmas iespēju paplašināšanu, uzteicot ELA ieceri šajā portālā rosināt diasporai aktuālas iniciatīvas, un mudināt šādu iniciatīvu veidošanā un balsošanā par tām iesaistīties arī citas diasporas organizācijas, kopienas un pārstāvjus;

3. stiprināt diasporas organizāciju darbību interešu pārstāvības un pilsoniskās iesaistes jomā, īpaši attiecībā uz jauniešiem, un attiecīgi pielāgot valsts atbalsta instrumentu mērķorientāciju uz pilsoniskās izglītības un līdzdalības stiprināšanas iniciatīvām;

Izglītība un audzināšanas darbs

4. PBLA un ELA sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministriju (IZM), Latviešu valodas aģentūru (LVA), Valsts izglītības satura centru un Izglītības kvalitātes valsts dienestu izstrādāt diasporas izglītības attīstības koncepciju;

5. veidot informatīvu platformu, lai nodrošinātu informācijas apriti par pasākumiem un projektiem, kas veicina bērnu un jauniešu latvisko piederību, piemēram, diasporas un Latvijas skolēnu apmaiņa, studentu piesaiste, diasporas organizāciju un Latvijas pašvaldību sadarbība, patriotiskās audzināšanas pasākumi sadarbībā ar jaunatnes organizācijām Latvijā u.c.;

6. lai paplašinātu iespējas apgūt latviešu valodu, sekmētu Latvijas un diasporas skolotāju sadarbību un profesionālās kopienas izveidi, attīstīt vienotu izglītības platformu latviešu valodas apguvei tālmācībā, IZM un LVA sadarbojoties ar PBLA un ELA, t.sk. attīstot un turpinot IZM un diasporas organizāciju iniciēto projektu iestrādes, e-vidē veidojot tālmācības kursus atbilstoši latviešu valodas apguves līmeņiem;

Profesionāļu un uzņēmēju tīklošanās un sadarbības veicināšana

7. atbildīgajām ministrijām un to pārraudzības institūcijām, sadarbībā ar diasporas un Latvijas uzņēmēju organizācijām, balstoties uz citu valstu pozitīvās prakses piemēriem un Latvijas prioritātēm, nospraust konkrētus rīcības virzienus un noteikt atbildīgos par diasporas latviešu uzņēmēju, dažādu nozaru speciālistu un zinātnieku apzināšanu, uzrunāšanu, tīklošanu un sadarbības veicināšanu, izstrādāt stratēģiju Latvijas diasporas iesaistei Latvijas tautsaimniecībā;

8. Latvijas ministru prezidentu aktivizēt pēc 2015.gadā notikušā Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma izveidoto diasporas uzņēmēju konsultatīvo padomi kā platformu Latvijas diasporas uzņēmēju un dažādu nozaru speciālistu ieteikumu apkopošanai un nodošanai Latvijas valdībai un atbildīgajām nozaru ministrijām;

9. īstenot gudru, proaktīvu un konsekventu komunikāciju ar latviešiem pasaulē, aicinot tos iesaistīties un sniegt atbalstu Latvijas tautsaimniecības izaugsmes procesos;

10. apzināt Latvijas pašvaldību labo un slikto pieredzi diasporas piesaistes un iesaistes jomā, multiplicēt un veicināt pozitīvās prakses pārņemšanu citās pašvaldībās;

Kultūra

11. kopīgajā Latvijas valsts simtgades programmā iekļaut, atbalstīt un popularizēt diasporas virsorganizāciju iecerētos projektus, kas rosina Latvijai piederīgo pilsonisko līdzdalību, stiprina Dziesmu un Deju svētku tradīcijas saglabāšanu un latviešu kopienu sadarbību mītnes zemēs;

12. atbalstīt diasporas kultūras kopas, gatavojoties Latvijas simtgades Dziesmu un Deju svētkiem, radot iespēju Latvijas valsts budžetā iestrādāt finansējumu kultūras kopu mēģinājumu telpu un apdrošināšanas izmaksu segšanai;

13. attīstīt un paplašināt Kultūras ministrijas programmu *Latvijas profesionālās kultūras un mākslas pieejamība diasporas mītnes zemēs,* sasaucoties ar Latvijas valsts simtgadei radītajiem materiāliem, t.sk. sevišķu uzmanību pievēršot bērnu un pusaudžu auditorijām;

Turpinājums 15. lpp.

„Latvieši pasaulē – ...“

Turpinājums no 14. lpp.

14. diasporas bērnu valodas prasmju un saiknes stiprināšanai ar Latviju nodrošināt Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas veicināšanas programmas *Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija* darbību iespējami visās diasporas skoliņās, ņemot vērā pētījumus (Mieriņa, 2016), kas apliecina, ka grāmatu lasīšanai latviešu valodā ir otrais lielākais pozitīvās ietekmes rādītājs latvietības uzturēšanai svešumā.

Remigrācija

15. aicināt aktīvos remigrantus apvienoties, lai tuvākajā laikā izveidotu sabiedrisko organizāciju (NVO) remigrantu vajadzībām atbilstošas savstarpējā atbalsta sistēmas attīstīšanai, informācijas sniegšanai, un citas remigrantiem un potenciālajiem remigrantiem nepieciešamās palīdzības sniegšanai;

16. pašvaldībām domāt par remigrantu uzņemšanu un noteikt kontaktpersonu pašvaldībā, izstrādāt nometņu programmas, sagatavot remigrācijas pakalpojumu grozu pašvaldībā, izveidot sadaļas pašvaldību mājaslapās, lai aicinātu tautiešus atgriezties.

2016. gada 30. jūlijā, Rīgā

Datumi

Vārda dienas, dzimšanas dienas un zīmīgi notikumi

13. augusts
Elvīra, Velga, Rēzija
1909. ALT aktieris un režisors Pēteris Gotards Elsiņš.
1961. fiziķis un politiķis Andrejs Panteļējevs.
1961. Vācijas Demokrātiskā Republika slēdza robežu starp Berlīnes austrumu un rietumu sektoru, lai neļautu iedzīvotājiem pārbēgt uz Rietumiem (*Berlīnes mūris*).
1966. latviešu zoologs, dabas aizsardzības aktīvists un politiķis Ingmārs Līdaka.

14. augusts
Zelma, Zemgus, Virma
1941. Otrais pasaules karš: ASV un Apvienotā Karaliste parakstīja Atlantijas hartu, kas iezīmēja pasaules iekārtojumu pēc kara beigām.
1946. baletdejotāja Aina Bilkina.
1954. Dižkrācēs (Grand Rapids, ASV) dibināta Amerikas Latviešu Katoļu Apvienība.
1981. latviešu dziedātājs un komponists Gunārs Kalniņš
2001. Rīgā sākas un 15. augustā turpinās 2. Vispasaules latviešu zinātnieku kongress.

15. augusts
Zenta, Dzelde, Zelda
Aglonas Dievmātes svētki
1815. vācbaltu ģeologs un paleontologs Aleksandrs fon Keizerlings (Alexander von Keyserling).
1921. folkloriste Rita Drīzule.
1931. Aglonā notika Latvijas Katoļu jaunatnes biedrības (LKJB) Pirmie dziesmu svētki. Virsdiriģenti P. Sarkaņs un O. Rupaiņs.
1936. sabiedriskā darbiniece Austrālijā Dace Dārziņa.
1971. latviešu aktrise un politiķe Inese Laizāne.
1991. Aglonā notiek Starptautiskais garīgās mūzikas festivāls. Iesvētīta goda plāksne Latvijas Katoļu jaunatnes biedrības (LKJB) 1931. gada 15. augusta Pirmo dziesmu svētku atcerei.

16. augusts
Astra, Astrīda
1921. latviešu diriģents Imants Kokars.
1951. aktrise Mirdza Martinsone.

17. augusts
Vineta, Oļegs
1921. latviešu diriģents Gido Kokars.
1961. dibināta ELJA Skandināvijas nodaļa.
2001. sākās un līdz 19. augustam notiek Rīgas 800 gadu jubilejas svinību centrālie pasākumi.

18. augusts
Liene, Liena, Helēna, Elena, Ellena
1917. latviešu skolas skolotāja Austrālijā Helēna Nāgela.
1991. gatavojoties valsts apvērsumam, mājas arests tika piemērots PSRS prezidentam Mihailam Gorbačovam.

19. augusts
Melānija, Imanta
1991. PSRS apvērsuma mēģinājums. Pučisti pārtrauc Latvijas TV visu programmu raidījumus. Tās vietā darbu uzsāk Latgales TV.
1991. sākas un 20. augustā turpinās Vispasaules latviešu zinātnieku kongress. ■

Sarīkojumi, draudzes ziņas un ziņojumi

Adelaidē

Sestdien, 13. aug., plkst. 11.00 ALB namā Pavārmākas kursi; Ināra Kalniņa un Matthew McCurry demonstrēs latviešu saldo ēdienu receptes. Ieeja pret ziedojumiem, sākot no $4.00. Pieteikties LAIMAS birojā līdz 12. augustam.
Sestdien, 13. aug., plkst. 14.00 DV namā DV pilnsapulce.
Sestdien, 13. aug., plkst. 14.00 DV namā Daugavas Vanagu Adelaides nodaļas pilnsapulce pie katra klātesošo biedru skaita. BALSSTIESĪBAS BŪS TIKAI FINANSIĀLIEM BIEDRIEM, TĀDĒĻ, LŪDZU, NOKĀRTOJIET SAVAS BIEDRU MAKSAS PIRMS PILNSAPULCES.
Svētdien, 14. aug., plkst. 9.30 *Tālavas* Mazajā zālē novusa treniņš.
Ceturtdien, 18. aug., plkst. 10.30 Kino rīts ALB namā; aicinām tautiešus uz filmu *Baigā vasara*. Par pusdienām tiks gādāts. Lūdzu pieteikties LAIMAS birojā līdz 15. augustam.
Sestdien, 20. aug., plkst. 10.00 Adelaides Latviešu namā *Tālava* Austrālijas latviešu atklātās meistarsacīkstes novusā – Vienspēles; dalības maksa $20. Pieteikšanās pie J. LINDBERGA līdz 8. augustam, 8 Blackthorn Avenue, HAWTHORNDENE SA 5051; tālr. (08) 8278 3021.
Svētdien, 21. aug., plkst. 9.00 Adelaides Latviešu namā *Tālava* Austrālijas latviešu atklātās meistarsacīkstes novusā – Dubultspēles; dalības maksa $15. Pusdienas $15. Pieteikšanās pie J. LINDBERGA līdz 8. augustam, 8 Blackthorn Avenue, HAWTHORNDENE SA 5051; tālr. (08) 8278 3021.
Trešdien, 24. aug., plkst. 10.30 satikšanās pie ALB nama, lai dotos ar autobusu uz pusdienām *Duck Inn* hotelī Coromandel Valley. Pusdienu maksa, sākot ar $12. Pieteikties LAIMAS birojā līdz 19. augustam.

Adelaides Sv. Pētera draudze

Svētdien, 21. aug., plkst. 11.00 14. svētdiena pēc Vasarsvētkiem, dievkalpojums.

Brisbanē

Svētdien, 21. aug., plkst. 14.30 Saules zaķa pulciņš Latviešu namā.
Sestdien, 27. aug., plkst. 12.00 Rummy un zolītes spēles Latviešu namā. Piedalīšanās $10.

Kvīnslandes latv. ev. lut. draudze

Māc. Brigita Saiva.
Sestdien, 20. aug., plkst. 13.00 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpos māc. Kolvins Makfersons.

Turpinājums 16. lpp.

Sarīkojumi

Turpinājums no 15. lpp.

Kanberā

Sestdien, 27. aug., plkst. 14.00 KLB saiets Immanuel baznīcas zālē Lyons, kur rādīs kontroversiālo DVD filmu angļu valodā: *World War Three – Inside the War Room*.

Kanberas latv. ev. lut. draudze

Melburnā

Svētdien, 14. aug., plkst. 14.00 Latviešu namā Sidnejas Latviešu teātra viesizrāde – Leldes Stumbres luga ALMA, LĪBA UN KONSTANCIJA. Piedalās Lija Veikina, Jānis Čečiņš, Andris Kariks; režija – Jānis Grauds; dekorācijas – Vija Spoģe Ērdmane. Ieeja $25/$20.
Sestdien, 20. aug., plkst. 10.00 Radio 3ZZZ Latviešu Grupas gadskārtējā pilnsapulce Latviešu namā. Ieeja par brīvu – būs uzkodas. Visi mīļi aicināti.
Sestdien, 20. aug., plkst. 15.30 Latviešu namā Natālijas Neiburgas keramikas darbu izstādes *Krūze* atklāšana.
Sestdien, 20. aug., plkst. 16.30 Latviešu namā Melburnas latviešu vīru kora *Veseris* 1 gada jubilejas koncerts. Programmā M. Brauna, E. Dārziņa, R. Paula P. Plakida, U. Prauliņa, B. Skultes u.c. latviešu komponistu skaņdarbi. Goda viesis virsdiriģents Ivars Cinkuss. Biļetes pērkamas uz vietas pirms koncerta $20/$15; Daugavas skolas bērniem bezmaksas. Pēc koncerta saviesīgs vakars ar priekšnesumiem un loteriju. lūdzu, pieteikties uz siltām vakariņām, kas būs pērkamas uz vietas, pie Roberta Birzes: *roberts.birze@gmail.com* vai tālr. 0400 003 826.
Piektdien, 26. aug., plkst. 19.00 Krodziņa vakars DV mītnē.
Sestdien, 27. aug., plkst. 16.00 Skautu un Gaidu mītnes vakars Latviešu namā.
Svētdien, 28. aug., plkst. 11.00 Pavasara svētki Latviešu ciemā. Ieeja brīva. Pusdienas - $10.00. Priekšnesumi un dziedāšana. Pērkamas kūkas un kafija! Loterija! Visus laipni ielūdz ciema talcinieces.

Melburnas latv. ev. lut. draudze

Māc. Dainis Markovskis.
Svētdien, 14. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums Draudzes vecāko vadībā.
Svētdien, 21. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums.
Svētdien, 21. aug., plkst. 11.00 draudzes pilnsapulce.
Svētdien, 21. aug., plkst. 15.00 dievkalpojums Latviešu ciemā. **Ievērot – laiks mainīts!**
Svētdien, 28. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums.

Pertā

Piektdien, 26. aug., plkst. 19.30 Perth Concert Hall – vijolnieces Baibas Skrides koncerts ar Rietumaustrālijas Simfonisko orķestri. Programmā Šēnbergs, Mocarts un Brāms.

Pertas ev. lut. Sv. Pāvila draudze

Māc. Gunis Balodis.

Sidnejā

Sidnejas ev. lut. latviešu draudze, Svētā Jāņa baznīcā

Māc. Kolvins Makfersons.
Svētdien, 14. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.
Svētdien, 21. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.
Svētdien, 28. aug., plkst. 10.00 dievkalpojums ar Svēto Vakarēdienu.

Sidnejas latv. ev. lut. Vienības draudze

Māc. Raimonds Sokolovskis.
Svētdien, 14. aug., plkst. 9.30 dievkalpojums. Bībeles stunda.
Svētdien, 21. aug., plkst. 9.30 dievkalpojums.
Svētdien, 28. aug., plkst. 9.30 dievkalpojums.

Zelta piekrastē

Latvijā

Piektdien, 12. aug., plkst. 18.00 PBLA pārstāvniecības birojā Rīgā tikšanās vakars ārzemju latviešiem.
Piektdien, 12. aug., Latvijas Nacionālajā operā skatāms aizvadītās sezonas pēdējais jauniestudējums *Šeherezāde un viņas stāsti* ar Nikolaja Rimska-Korsakova un Zoltāna Kodāja mūziku Leo Mujica horeogrāfijā. Galvenajās lomās Alise Prudāne, Raimonds Martinovs un Ringolds Žigis; izrādi diriģēs Mārtiņš Ozoliņš.
Sestdien, 13. augusta līdz 30. oktobrim, Muzejā *Rīgas Jūgendstila centrs* neparasta izstāde – *Tērps kā mākslas darbs no jūgendstila līdz mūsdienām*. Tajā apskatāmie dāmu tērpi uzskatāmi par masu modes antitēzi. Katrs no tiem ir gan mākslas darbs, gan arī apģērbs. To autori Irina fon Šlipe, modes nama *Irina v. Schlippe Moden* dibinātāja, un viņas dēls, slavenais dizaineris un vairāku Eiropas teātru tērpu mākslinieks Andrejs fon Šlipe. Kolekcija radīta iedvesmojoties no jūgendstila dabas formām, ziediem un augiem, kā arī austrumu elementiem, liektām līnijām un arhitektoniskām struktūrām. Rīgas svētku laikā, sestdien 13. augustā izstāde atvērta apmeklētajiem no plkst.10.00 līdz 17.00. Ieejas biļete ar īpašu svētku atlaidi. Muzejs *Rīgas Jūgendstila centrs* atrodas Alberta ielā 12 (ieeja no Strēlnieku ielas). Muzejs atvērts no plkst. 10.00 līdz 18.00 katru dienu; pirmdienās slēgts.
Svētdien, 14. aug., plkst. 13.00 Rīgas Evaņģēliskās draudzes dievkalpojums Metodistu baznīcā, Akas ielā 13, Rīgā.
Trešdien, 17. aug., Latvijas Nacionālajā operā baleta viencēlienu izrāde *Bolero...*, kas vienā vakarā piedāvā iespēju noskatīties jauno latviešu horeogrāfu veidotās *Izstādes gleznas*, ungāru horeogrāfa Atilas Egerhāzi radīto *Dafnīdu un Hloju*, kā arī poļu meistara Kištofa Pastora iestudēto *Bolero*. Izrādi diriģēs Mārtiņš Ozoliņš.
Piektdien, 19. aug., Latvijas Nacionālajā operā Aleksandra Glazunova baleta iestudējums *Raimonda* Aivara Leimaņa horeogrāfijā un Ināras Gaujas vizuālajā noformējumā priecēs klasiskā baleta cienītājus. Galvenajās lomās Alise Prudāne, Arturs Sokolovs un Raimonds Martinovs. Pie diriģenta pults Farhads Stade.
Sestdien, 20. aug., plkst. 20.00 Mazajā Mežotnes pilī notiks jau tradicionālais koncerts *Pēteris Vasks ielūdz. Vasara. Mežotne.* Svinot piecu gadu jubileju, Pētera Vaska Fonds rīko Mākslas plenēra noslēguma koncertu, kurā uzstāsies LNO soliste, skaistās balss īpašniece Ieva Parša, kā arī divi lieliski instrumentālisti – pianiste Herta Hansena un čellists Ēriks Kiršfelds.
Ceturtdien, 25. aug., jauniešu kora BALSIS koncertsērija DAUGAVAS BALSIS. Plkst. 13.00 Aizkraukles (vecajā) ev. lut. baznīcā (Aizkraukles novads, A6 šosejas Rīga-Daugavpils 82.km); plkst. 17.00 Jaunjelgavas ev. lut. Mārtiņa Baltā baznīcā (Jaunjelgava, Meža iela 13); plkst. 20.00 Skrīveru Dendroloģiskajā parkā pie strūklakas sveču gaismā (Skrīveru novads).
Piektdien, 26. aug., jauniešu kora BALSIS koncertsērija DAUGAVAS BALSIS. Plkst. 17.00 Jumpravas Sv. Jāņa ev.lut. baznīcā (Lielvārdes novads, Dzelmes); plkst. 20.00 *Dziesmu svētkiem 143* pie Kaibalas dzejas ozoliem (Lielvārdes novads, Kaibala). Līdzīgi kā 2015. gadā Oliņkalnā, visi dziedošie klausītāji tiks aicināti kopkorī izdziedāt klasiku – *Gaismas pili, Jāņu vakaru, Lauztās priedes*, kā arī dziesmas no 2018. gada Dziesmu svētku koprepertuāra.
Sestdien, 27. aug., jauniešu kora BALSIS koncertsērija DAUGAVAS BALSIS. Plkst. 11.00 Lindes muižas parkā (Ķeguma novads, Linde)i; plkst. 14.00 Labajā krastā, Lielvārdes bruņinieku pilsdrupās (Lielvārde, Lielvārdes parks); plkst. 19.00 Ķeguma ev. lut. baznīcā. Kopā ar BALSĪM tajā uzstāsies arī Ķeguma jauniešu koris *Lins* un diriģente Maira Līduma.
Svētdien, 28. aug., jauniešu kora BALSIS koncertsērija DAUGAVAS BALSIS. Plkst. 12.00 Tomes ev. lut. baznīcā (Ķeguma novads, Tome) garīgās mūzikas koncerts; plkst. 18.00 koncerts notiks uz Ogres upes plosta pie Līkā tilta. Skanēs labi zināmais Inese Zanderes un Raimonda Paula cikls *Dziesmas par Latvijas upēm*. ■

Eiro kurss

Eiropas Centrālās bankas atsauces kurss **12. augustā.**

€1 = 1,45350 AUD €1 = 1,54970 NZD
€1 = 0,86050 GBP €1 = 1,11580 USD